

GRETORIX EN DIOMEDES

EEN PAASTONEELSTUK

geschreven door John Eijkelkamp
voor klas 6 en 7
van de Vrije School Michaël te Emmen
in het voorjaar van het jaar 2000.

Het stuk is een toneelbewerking van het boek 'Gretorix en Justus - Rome in Nero's tijd', geschreven door Madeleine A. Palland. Het boek werd in een vertaling van A.J. Richel uitgegeven door C.P.J. van der Peet - Amsterdam in de serie 'Geschiedenis voor jonge mensen'.

Het stuk is niet gemakkelijk om te spelen en stelt een aantal eisen aan regisseur, spelers en zaal.

Het is goed om te weten, dat het stuk op een aantal verschillende plaatsen speelt. Om te voorkomen dat er steeds een gordijn dicht gaat en decors moeten worden verwisseld is het nodig, dat een aantal verschillende podiums worden gebruikt. Aan het eind van dit pakket vind je suggesties hoe je de verschillende podiums kunt realiseren.

Een goed belichting, die verschillende plekken apart kan uitlichten, is van groot belang.

Het zou mooi zijn als er ook muzikale ondersteuning mogelijk is. Er zijn veel momenten in het stuk die vragen om achtergrondmuziek. In het stuk is op verschillende plekken aangegeven, waar muziek op zijn plaats zou kunnen zijn. Aan het eind vindt u de muziek van een muziekstuk, dat ik speciaal voor dit stuk maakte. Het werd op verschillende momenten op verschillende manieren en op verschillende instrumenten gespeeld.

De verzorging van de kleding is niet moeilijk, maar je hebt wel een aantal mensen nodig die er zorg voor dragen. Met veel lappen die je drapeert zijn veel rollen aan te kleden (hoge Romeinen, senatoren, rechter, vrouwen e.d.). Achterin zijn een aantal voorbeelden opgenomen.

De attributen en decorstukken zijn zelf te maken en te lenen of huren. Ik heb achterin aanwijzingen en onze opstelling opgenomen.

Van de spelers en de regisseur wordt wel enige ervaring verwacht. Het stuk is niet echt ingewikkeld, maar het vraagt wel een goed overzicht van de regisseur en inzet van de spelers. Ze moeten zich willen verbinden met de thematiek en ze moeten zich hebben ingeleefd in het verhaal voordat ze het gaan instuderen. Ik heb vooraf aan het instuderen het verhaal in mijn klas verteld.

Het stuk is geschreven voor een klas van leerlingen van 11, 12 en 13 jaar. Het zou echter ook goed door oudere kinderen kunnen worden gespeeld en ook volwassenen zouden er heel goed een rol in kunnen spelen. Ik vind het stuk voor kinderen van 11 en 12 eigenlijk wel aan de moeilijke kant.

Ik wens iedereen die het stuk gaat spelen veel succes bij de voorbereiding en de uitvoeringen.

John Eijkelkamp

P.S.: Als je vragen, suggesties of opmerkingen hebt met betrekking tot het stuk (of het instuderen), bel me dan gerust. Ik vind het leuk om te horen wanneer het stuk ergens wordt opgevoerd. Er zijn foto's van het stuk en er is ook een videoband beschikbaar.

Mijn adres: John Eijkelkamp, Ruinerbrink 243, 7812 RE Emmen, tel 0591 640285

Muzikaal voorspel:

eerst het rustige deel, twee keer gespeeld:

1e keer alle begeleidingsstemmen + stem 1 melodiepartij

2e keer alle begeleidingsstemmen + stem 1, 2 en 3 melodiepartij

daarna het snelle deel, twee keer gespeeld,

daarna heel zacht het rustige deel zo lang als nodig is om de hoofdrolspelers zichzelf te laten voorstellen.

SCENE 1 toneel: voortoneel, kamer van Diomedes, kamer van Tigellenus en Pomponia en de kamer van Simon Magus.

Elke hoofdrolspeler stelt zichzelf voor in de ruimte waar hij 'thuis' hoort.

spelers: Alle hoofdrolspelers

De hoofdrolspelers stellen zichzelf voor.

(De kinderen hebben zelf korte teksten gemaakt waarin ze zichzelf voorstellen)

SCENE 2

toneel: kamer Diomedes

biz. 15

spelers: Verteller, Gretorix, Diomedes, Xania, Demetrius, Vrouwe Pomponia, *Pallius*, *Melas*

bed, dekens, kussens, stoelen, tafeltje met wijnkaraf en glazen, waterkan met schaal, klein, hoog tafeltje met kop in natte doeken.

(licht kamer Diomedes)

(Xania komt op)

Xania: Zo mijn jonge meester.... Hoe gaat het met u vandaag?

Diomedes: *(doet Xania na)* Zo mijn jonge meester.. hoe gaat het met u vandaag.... *(met zijn eigen stem, geprikkeld, boos)* Slecht.... Het gaat heel slecht met mij..... De zon schijnt, Xania! En buiten moeten de bloemen bloeien! Dat kan ik me nog herinneren, weet je! Hoe ik mijn sandalen uitgooide en over de warme tegels liep. Waarom kan ik daar nu niet liggen!?! Daar gewoon liggen en de zon op mijn gezicht voelen. Ik kan het hele jaar geduldig zijn, maar niet in het voorjaar.

Xania: *(ze schikt zijn dekens)* Ach, mijn jonge Meester, uw moeder... .

Diomedes: *(boos, geprikkeld)* Mijn moeder! *(wild, opstandig)* Laten we eerlijk zijn, Xania! Mijn moeder schaamt zich voor mij. Het past niet dat een schoonheid van Rome een lamme zoon heeft.

Xania: Maar Diomedes...

Diomedes: O ja, ik weet het! Ze zegt dat ik koel en rustig in een kamer ver van het rumoer van zo'n groot huis moet blijven. Dus lig ik voor altijd verborgen in de schaduwen! *(fel)* Want bedenk eens... Bedenk eens wie me allemaal zouden kunnen zien als ik in de zon lag.... De grote keizer Nero zelf wanneer hij 's middags onaangekondigd bij mijn moeder op bezoek komt.... *(keizer Nero belachelijk makend)* Als hij te midden van de dames in de tuin zit,... op zijn lier te tokkelen,... zijn eigen stem te bewonderen,.... zijn krullen te schudden en op gesuikerde granaatappelen te zuigen!.....

Xania: Maar Diomedes.....

Diomedes: O, ik hoor het allemaal, Xania,.. ik hoor het allemaal..... De grote keizer Nero houdt van schoonheid. Hij mag niet worden beledigd door mijn aanblik! Hoewel, als alles waar is, wat ik hoor over zijn grote wreedheid,... nou,... dan is hij erger verminkt dan ik ben!

Xania: Zwijg Diomedes. Zo mag u niet spreken.... Als keizer Nero zulke woorden zou horen, dan....

Diomedes: *(valt haar in de rede)* Nou,.. wat dan?.... Dan zou hij me voor de leeuwen laten gooien?... Daar valt weinig aan te beleven... een lamme jongen die voor de leeuwen wordt gegoid...

Xania: Mijn jonge meester..... U mag zo niet spreken. Zelfs uw ziekte zal u niet beschermen als keizer Nero dit hoort..... U ligt hier de hele dag en luistert naar de praatjes van de slaven, maar u moest beter weten dan die te herhalen..... En bespot uw moeder niet..... Zij doet wat ze kan..... Bedenk, dat het een grote eer is, dat keizer Nero is bevriend met uw vader en moeder... Uw vader is een van zijn beste vrienden, dat weet u toch....

Diomedes: *(berustend)* Ja,... dat weet ik.....

Xania: Demetrius wacht buiten. Zal ik maar zeggen, dat hij een andere keer terug moet komen?

Diomedes: Nee, Xania. Laat hem binnenkomen... Hij is goed voor mij. Hij vertelt me over landen waar hij is geweest... Hij heeft me verteld over Griekenland, het land waar jij vandaan komt.... En over Spanje en Egypte. Hij heeft de geweldige graven gezien die daar zijn gebouwd voor de dode farao's..... En hij is in Galilea geweest.....

Xania: En?... Wat heeft hij over Galilea verteld?..

Diomedes: Niets... Hij heeft alleen gezegd, dat hij er geweest was... Toen ik hem vroeg daar over te vertellen, verstrakte zijn gezicht. Ik geloof dat hij daarover liever niet spreekt.

Xania: Misschien is daar iets gebeurd, wat hij liever vergeet.

Diomedes: Misschien....

Xania: Ik zal Demetrius halen..... Misschien vertelt hij vandaag wel iets over Galilea....

(ze gaat af. Pallius en Melas komen op met een tafeltje, waarop een ingepakte 'kop'. Daarachter Demetrius. Melas en Pallius gaan weer af)

Demetrius: Hoe maakt mijn jonge meester Diomedes het vandaag?

Diomedes: (boos, teleurgesteld) Het is prachtig weer vandaag, de zon schijnt door de ramen, de voorjaarslucht stroomt de kamer binnen... en ik lig hier als een dode in de schaduw.

Demetrius: *(reageert niet op de negativiteit van Diomedes)* Ja, Diomedes. Het voorjaar is begonnen. Het is warm vandaag. De zon heeft de mensen uit hun huizen gejaagd. Het was veel drukker in de winkelstraten dan anders. Daarom ben ik langs de Tiber gekomen.

Diomedes: Nou, je liep langs de Tiber. En toen?.....

Demetrius: O.. er was niets.... een paar kinderen die zwommen in de Tiber en plezier maakten met elkaar....

(ze zwijgen een tijdje terwijl Demetrius boetseert)

Diomedes: Demetrius, waar woon je eigenlijk?

Ik woon in een appartement naast het Circus Vaticanus. Ik woon op de vijfde verdieping,... de hoogste.... Ik heb heel Rome aan mijn voeten... En als de keizer wagenrennen of een van zijn feesten organiseert in het Circus heb ik zelfs een prachtige zitplaats,..... als ik zou willen.....

Diomedes: Wil je dat dan niet? Het lijkt me prachtig om daar te wonen,... dan zie je nog eens wat....

Demetrius: Nee mijn jongen,.... ik kijk niet graag naar de dingen die de keizer organiseert.....

(Demetrius boetseert verder)

Demetrius: Hoe vind je dat de gelijkenis wordt, mijn beste Diomedes?

Diomedes: O,.. mooi.... Fraai.... Daar kan mijn moeder trots op zijn.... Die kop kan ze in haar salon zetten,.... die mag gezien worden.... Het is niet nodig er bij te vertellen dat de rest van de jongen een kadaver is....

Demetrius: Wees niet zo bitter, mijn jonge meester.... Uw ziekte is een zware last voor uw moeder.

Diomedes: Ja, dat kun je wel zeggen.... En ze doet er alles aan om die last kwijt te raken... Ze is naar alle goden geweest om offers te brengen.... Natuurlijk naar de tempel van Jupiter.... Maar ook naar de vreemde, donkere goden van het Oosten.... Mithras.... Osiris.... Ze doet alles om van haar verlamde zoon een lopende jongen te maken.... Ze is zelfs 's morgens vroeg naar de wilde priesters van Cybele geweest... Die kerven hun eigen lichamen met hun messen totdat ze rood zien van het bloed.... Hoe kan dat mij genezen?

Demetrius: Zulke dingen behoort u niet te weten, heer Diomedes.

Diomedes: (bijna schreeuwend) Maar ik weet ze... Ik weet ze, Demetrius. (weer rustiger) Wanneer de mensen mij bezoeken, dan praten ze. Weldra zijn ze vergeten, dat ik hier ook nog lig. En dan hoor ik veel.... O, ik hoor veel..... (stilte)... Ik weet wat het is dat mijn moeder nodig heeft: een nieuwe god. Alle oude goden hebben haar in de steek gelaten.... Een nieuwe god heeft ze nodig..... En ik ook..... (stilte).....

Zeg, Demetrius, wat hoor ik daar buiten? Het lijkt wel een menigte mensen....

Demetrius: U zult het zich verbeelden, mijn meester?

Diomedes: Nee, ik hoor het duidelijk.... Ik hoor het vaker,.... als de wind uit de stad in deze richting waait.

(Ze luisteren)

Diomedes: Hoor je het?

Demetrius: Ja, Diomedes,.... je hebt gelijk.... Het is een menigte mensen.....

Diomedes: Wat doen ze?

Demetrius: Ze volgen een man, Simon Petrus genaamd. Een visser uit Galilea....

Diomedes: (verbaasd) Een visser uit Galilea? (Opgewonden) Vertel Demetrius, waarom volgen de mensen uit Rome een visser uit Galilea. (Demetrius zwijgt, kijkt voor zich uit)

Diomedes: (herhaald) Waarom, Demetrius?

Demetrius: (voorzichtig, langzaam sprekend) Hij predikt..... Hij vertelt over een nieuwe God.... Een nieuwe God zoals uw moeder zoekt.... en uzelf.

Diomedes: Een nieuwe god?

Demetrius: Ja, een nieuwe god..... Heeft u nooit het verhaal gehoord over die andere man uit Galilea?... over de timmerman uit Nazareth? Jezus Christus heette hij.... Hij werd gekruisigd... Hij werd gekruisigd door Pontius Pilatus, ongeveer 30 jaar geleden.

Diomedes: Nee,.... daar hebben ze in deze kamer nooit over gesproken.

Demetrius: Toen Jezus van Nazareth in Galilea predikte waren er twaalf mannen, die hem overal volgden. Een van deze mannen was Simon Petrus. Hij werd later hun leider. Sinds de dood van Christus aan het kruis heeft hij Zijn leer naar vele landen gebracht.

Diomedes: (nieuwsgierig) Heb je hem wel eens gezien? Heb je wel eens naar hem geluisterd?

Demetrius: Ja, mijn jongen.... heel vaak.... (hij zwijgt verder)

Diomedes: Vertel me.... wat heb je gehoord?.... wat heb je gezien?

Demetrius: Hij predikt.... Hij vertelt over het leven van Jezus, die de zoon is van God, de enige, ware God... Hij vertelt over die God, die zijn enige zoon naar de aarde heeft gezonden om de mensen te bevrijden van het kwaad.... Hij vertelt over Zijn leer.... Zijn ideeën.... Hij vertelt over het Koninkrijk Gods, dat niet van deze wereld is, maar bestaat in de harten van de mensen..... (hij zwijgt weer)

Diomedes: (vragend) En wat nog meer?... (gebiedend) Demetrius, ik wil alles weten....

Demetrius: (aarzelend) In de naam van Christus..... in de naam van Christus geneest hij zieken.

Diomedes: Geneest hij zieken?.....

Demetrius: Ja, mijn meester..... Simon Petrus geneest zieken.....

Diomedes: Maar wat voor zieken? (bijna smekend) Demetrius, vertel me nou alles.....

(Xania komt binnen, samen met Melas en Pallius)

Xania: Zo, Demetrius..... het is genoeg voor vandaag... Er is bezoek voor Diomedes, dus opruimen de boel.... Jongens, breng weg de rommel..... Wat een troep wordt het hier altijd... *(ze ruimt wat gevallen klei op van de grond, Demetrius, Pallius en Melas verlaten de kamer)*

(tot Diomedes) Zo, nu kunt u uw gasten ontvangen.... Vrouwe Pomponia is er,... met een geschenk voor u mijn jonge meester.... Ik zal uw moeder en vrouwe Pomponia gaan halen.....

(ze gaat af en komt al snel terug met vrouwe Gallia en vrouwe Pomponia)

Vrouwe Gallia: Zo, mijn zoon.... Hoe gaat het? Vrouwe Pomponia is hier voor je.....

Vrouwe Pomponia: Dag, Diomedes,.. hoe gaat het?

Diomedes: Goed.... Al is het hier moeilijk uit te houden... Het voorjaar hangt in de lucht... En ik kan er niet van genieten.....

Vrouwe Pomponia: Ik heb iets voor je. Het zal je opvrolijken..... Een dierbare vriend van me is naar Rome teruggekeerd uit Brittanië. Hij was daar bevelvoerder over de legioenen. In Rome zal hij leiding geven aan de Pretoriaanse Garde..... Hij heeft een geschenk voor me meegebracht. Ik heb besloten het aan jou te geven..... Diomedes, jij bent te oud om steeds door vrouwen te worden verzorgd. Je hebt gezelschap nodig..... Het geschenk wordt van jou, maar je bent nu nog te jong om het alleen te bezitten. Als je 18 bent wordt het van jou. Dan kun je kiezen of je het wilt houden of dat je het vrijlaat.....

Diomedes: Uit Brittannië? Is het een beer?

Vrouwe Pomponia: *(lachend)* Nee, mijn jongen.... Ik zal het geschenk voor je halen....

(ze loopt naar de deur en roept. Dan verschijnt Gretorix in de deuropening)

Vrouwe Pomponia: Hij heet Gretorix.... Justus Gallius, mijn vriend, heeft hem als kleine jongen bij zich genomen en hem opgevoed....

(Gretorix loopt naar voren tot aan het voeteneind van het bed. Hij spreekt tot Diomedes)

Gretorix: Zo, mijn jonge meester.... Ik zie dat u en ik hetzelfde zijn.... We zitten in hetzelfde schuitje..... We zijn alle twee gevangenen.

(licht uit)

SCENE 3

toneel: kamer Vrouwe Pomponia

blz. 29

spelers: Vrouwe Pomponia, Demetrius

Hoge tafel, hoge stoelen, kastje o.i.d., misschien een zuil met een beeld er op o.i.d.

(licht aan kamer Pomponia)

(Vrouwe Pomponia en Demetrius aan een tafel zittend)

Vrouwe Pomponia: Wat deed jij in het huis van senator Verius Bautus?

Demetrius: Vrouwe Gallia heeft mij gevraagd een kop te maken van die verlamde jongen. Ze heeft mij gekozen omdat de keizer goede dingen over me vertelde.... Ik heb ook de eer gehad voor de keizer te werken..... Ik meende dat weigeren misschien wantrouwen zou wekken...

Vrouwe Pomponia: Goed, ik begrijp het.... Maar wees voorzichtig.... Ik ken vrouwe Gallia al lang. We zijn sinds lang vriendinnen. Ze is niet slecht, maar wel dom.... Maar pas vooral op voor senator Verius Bautus. Die is tot alles in staat om zijn keizer gunstig te stemmen.

Demetrius: En u gaat er zelf ook heen?!

Vrouwe Pomponia: Zoals ik al zei, we zijn vanaf onze jeugd vriendinnen. Ik mag niet de aandacht trekken, door weg te blijven..... En bovendien kan ik af en toe een bezoek brengen aan de jonge Diomedes. Hij kan wat extra aandacht best gebruiken.... Dat is toch ook een christenplicht?

Demetrius: Ja,.... ja,.... die jongen.... Ik heb met hem gesproken. Ik heb medelijden met hem.... Toen hij me vroeg naar Simon Petrus heb ik hem over Simon Petrus verteld. Ik wilde hem hoop geven....

Vrouwe Pomponia: (verbaasd, beetje boos) Heb je over Simon Petrus gesproken in huize Verius Bautus?

Demetrius: Ja, vrouwe.... En ik heb hem verteld, dat Simon Petrus de zieken geneest... Ik wilde hem hoop geven.

Vrouwe Pomponia: (berustend) Het is gebeurd.... Demetrius,... Ik hoop dat het goed is geweest.... Ik houd ook van Diomedes. Jij hebt hem hoop gegeven, ik heb hem een vriend gegeven. Ik hoop dat het de jongen goed zal doen,... en dat het jou geen kwaad zal brengen...

Demetrius: Dat hoop ik ook....

Vrouwe Pomponia: Demetrius, wij Christenen moeten voorzichtig zijn,... zeker in het huis van Verius Bautus.

Demetrius: Gij hebt gelijk... Ik zal het onthouden... Dank u, vrouwe Pomponia.... (Hij staat op) Wij zien elkaar vanavond in het huis van Pudens, bij Simon Petrus?

Vrouwe Pomponia: Ja,... ik zal er vanavond zijn.... Gegroet, Demetrius

Demetrius: Gegroet vrouwe Pomponia

(Demetrius af,

licht uit)

(Pomponia gaat even uit haar kamer en wacht er vlak bij tot ze weer op moet voor scene 8)

(licht op verteller)

Verteller: Diomedes begreep niet wat er met hem gebeurd was. Enkele dagen geleden had hij nog gegild om de troost van Xania. Gedurende al die jaren van ziek zijn had hij gesteund op haar kracht. En nu was daar opeens die jongen uit Brittannië, die zijn hele leven leek te veranderen.

Op het ogenblik dat die jonge Brit aan zijn bed stond, wist hij het: deze jongen zal mij nooit beklagen. Hij had gezegd: Wij zijn beide gevangenen..... En Gretorix had gelijk. Hij is een gevangene, omdat hij een slaaf is en ik ben een gevangene, omdat ik gekluisterd ben aan mijn bed.

Diomedes was door de verandering verward. Hij voelde een opwinding, die hij in jaren niet had gekend.

Toen kwam ook nog Justus Gallius, het hoofd van de Pretoriaanse Garde, bij hem op bezoek.

(licht verteller uit, licht op kamer Diomedes)

(Justus Gallius komt op)

Justus Gallius: Gegroet vrienden....

Diomedes: Gegroet Justus Gallius. U bewijst mij een grote eer, heer, door mij te bezoeken.

(Gretorix buigt hoffelijk voor Justus)

Justus: Wel Gretorix, hoe vind je nu onze moeder Rome?

Gretorix: Erg warm, mijn heer.

Justus: Dat geloof ik graag. Ik heb het ook warm. Breng me maar gauw een glas wijn om af te koelen. *(Gretorix schenkt wijn voor hem in, terwijl Justus spreekt tegen Diomedes)* (tot Diomedes) Je moet goed voor hem zorgen, mijn zoon. In Brittannië hoorde hij tot de adel. Ik heb hem bij me gehad sinds hij een kleine jongen was. We hebben het dorp van zijn vader veroverd. De huizen gingen in vlammen op en hij kwam uit het huis van de hoofdman gerend, zo in mijn armen. En boos dat hij was.....

Het is een goede jongen, Diomedes. Zorg goed voor hem, zoals ik heb gedaan..... Hij is nu van jou.

Diomedes: Waarom geeft u hem aan mij?

Justus: Ik wilde hem aan vrouwe Pomponia geven, maar zij meende, dat jij meer aan hem zou hebben dan ik. Nou, dat is waar. Ik kan hem als hoofd van de Pretoriaanse Garde niet bij mij houden.

Diomedes: Hoe lang bent u nu al in Rome, heer Justus?

Justus: Ruim twee weken.... Waarom wil je dat weten?

Diomedes: Bent u veel in de stad geweest?

Justus. Ja zeker... Ik ben verheugd weer terug te zijn in Rome....

Diomedes: Heeft u iets gezien of gehoord van een man die Simon Petrus wordt genoemd?

Justus: (op zijn hoede) Wat weet jij van Simon Petrus?

Diomedes: Bijna niets, maar ik wil graag meer over hem weten..... Heeft u hem gezien?

Justus: Ja,..... ja, ik heb hem gezien.....(pauze).....

Maar ik begrijp het niet?..... (stilte, Justus Gallius gaat zitten).....

Diomedes: Wat begrijpt u niet, heer Justus?

Justus: Ik heb hem gezien, enkele avonden geleden bij de Tiber. Er stond een menigte mensen om hem heen. Hij predikte..... Hij was ouder geworden, maar ik herkende hem meteen..... Ik heb vrouwe Pomponia gevraagd, wat hij hier doet.... Ze wilde niet veel over hem vertellen.... Ze vertelde me, nadat ik had aangedrongen, dat hij een nieuw geloof verkondigt. Het geloof van de Christenen. Ze zei, dat er duizenden christenen zijn in Rome. Het zijn volgelingen van Jezus Christus. En Simon Petrus is de leider van die volgelingen.... En dat begrijp ik niet..... (stilte, afwachting Gretorix en Diomedes).....

Diomedes: Wat hebt u niet begrepen, heer Justus?

Justus: Ik heb Petrus vroeger ontmoet, toen ik een jonge tribuun was in de Antonia in Jeruzalem.....

Diomedes: Dus u kent Simon Petrus?

Justus: Nee. Ik ken hem niet,.... ik heb hem gezien.....

Het was op de avond toen ze die Jezus van Nazareth gevangen hadden genomen. Hij werd beschuldigd van opruiing van het volk.... Wij, Romeinen, hadden er niets mee te maken.... Ik had die avond zelf geen dienst, maar ik was nieuwsgierig naar wat er met deze man zou gebeuren. Ik geloofde niet dat hij een oproerkraaier was.... Ze brachten hem naar het huis van de hogepriester. Ik ging naar het erf achter het huis om te horen hoe het zou aflopen... Op het erf brandde een vuur en ik ging er heen om me te warmen. Het was vroeg in het voorjaar en de nachten waren koud..... Toen zag ik hem,..... toen zag ik Petrus... Hij kwam aanwankelen alsof hij te veel gedronken had. Toen hij bij het vuur ging zitten, zag ik in het lichtschild dat hij bijna gek was van verdriet. Ik dacht: Die man is vol van verdriet om die Jezus die ze hebben gevangen genomen.... Het is vast een vriend van hem.... Een van de dienstmeiden vroeg aan hem, of hij een volgeling was van die Jezus, maar hij zei, dat hij dat niet was..... Er was een ander die hem had gezien bij die Jezus van Nazareth, maar hij ontkende weer.... Later kwam er een van de troep die Jezus hadden gevangen genomen en die herkende hem ook. Hij zei, dat Petrus bij Jezus van Nazareth was geweest toen ze hem hadden gevangen genomen. Hij zie, dat Petrus de knecht van de hogepriester het oor had afgeslagen..... Maar weer bezwoer hij dat hij die Jezus niet kende,.... dat hij hem nog nooit had gezien.... Toen stond hij op en verdween..... Er kraaide een haan. Het was ochtend geworden en ik ging weg om dienst te doen.....

Diomedes: Dus Simon Petrus verloochende toen zijn Meester?

Justus: Ja..... En hij, die toen Jezus van Nazareth verloochende, is nu de leider van zijn volgelingen..... Dat begrijp ik niet..... (stilte).....

Diomedes: Was u erbij toen ze hem gekruisigd hebben?

Justus: Ja!.... Ik was daar bij..... (stilte).....

Diomedes: En?.. Wat dacht u van hem?

(Justus loopt naar voren, kijkt voor zich uit, draait zich dan om)

Justus: Waarom zou ik iets van hem denken? Ik was een Romeins soldaat, een tribuun van nobele geboorte met mijn hele loopbaan nog voor me..... Het was mijn taak niet om iets te denken.....

(Hij draait zich weer om en kijkt voor zich uit)

Diomedes: (stilte)..... En Petrus,.... was die er bij toen zijn vriend aan het kruis stierf?

(Justus draait zich niet om, blijft voor zich uit kijken)

Justus: (kortaf) Petrus was er niet bij..... (stilte).....

Gretorix: Mijn meester Justus, mag ik spreken?

Justus (draait zich om) Spreek, Gretorix.

Gretorix: Ik heb over de kruisiging gehoord. Het was in Brittanië, van een legioensoldaat...

Justus: (indringend, gebiedend) Wat deze legioensoldaat heeft gezegd kun je beter vergeten in dit huis.

Diomedes: Gretorix, wat heeft die legioensoldaat verteld?

Justus: Ik zal je meer vertellen. Ik zou beter kunnen zwijgen, maar..... ik moet het vertellen.....*(Hij gaat zitten)* De Joden droegen Christus over aan de Romeinen. Die moesten het vonnis voltrekken, die moesten hem aan het kruis slaan..... Ze begrepen niet, dat ze zo het verhaal over zijn kruisiging over de hele wereld zouden verspreiden... Zelfs naar Gretorix in de moerassen van Brittanië..... *(Hij staat op)* Ik kan jullie verzekeren, dat iedereen die onder dat kruis stond die gebeurtenis nooit zal vergeten.... *(hij kijkt voor zich uit)* Niemand,.... Niemand zal vergeten wat er toen gebeurde.... Het staat in het geheugen gegrift.....*(stilte)*....*(hij loopt naar voren, kijkt de zaal in)*.... Terwijl hij aan het kruis hing sprak Christus: Heer, vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen..... *(stilte)*.... *(hij draait zich met een ruk om)* En wij wisten niet wat wij deden.... Toen niet..... *(stilte)*.....
(kortaf) Maar nu moet ik gaan. De keizer verwacht mij.
(Justus pakt zijn helm, zet hem op en wil weggaan. Dan draait hij zich om en loopt terug naar de jongens.)

Justus: Wij hebben vertrouwelijk gesproken, mijn jonge Diomedes. Spreek hierover met niemand.... En als je wilt dat je slaaf geen gevaar loopt, laat hem dan in het huis van je vader ook niet spreken over Petrus of de christenen..... Petrus spreekt over een koninkrijk, dat boven alle andere koninkrijken uitgaat. Dat staat mensen als jouw vader niet aan..... Ik wens je goedendag, Diomedes..... *(tot Gretorix)* En zorg jij goed voor je nieuwe meester, Gretorix..... Ik groet jullie...
(Justus af)

Diomedes: Gretorix, vertel me wat die legioensoldaat jou heeft verteld. Wat wilde Justus Gallius niet vertellen?

Gretorix: Ik ben in het huis van uw vader. Ik kan beter zwijgen.

Diomedes: (dwingend) Gretorix, ik gebied het je! (vriendelijker) Nee,... nee,... ik vraag het je... als een vriend.

Gretorix: Goed.... Die legioensoldaat vertelde, dat hij overal op de wereld had gevochten en veel had meegemaakt, maar dat die ene gebeurtenis in zijn brein was gegrift. Nooit zou hij vergeten, wat er gebeurde toen die timmerman uit Nazareth aan het kruis werd geslagen..... *(stilte)*.....

Diomedes: Maar wat gebeurde er dan?

Gretorix: Hij vertelde dat Jezus van Nazareth omstreeks het negende uur stierf. De hemel was verduisterd vanaf het zesde uur. Het bliksemde en donderde en de aarde schudde, toen hij stierf aan het kruis..... Maar het wonderlijkste wat hij vertelde was, dat die Jezus van Nazareth in een graf werd gelegd, waaruit hij na drie dagen opstond..... *(stilte)*..... Jezus van Nazareth overwon de dood..... Het is vele jaren geleden dat deze legioensoldaat het vertelde.... En hij vertelde het steeds weer. Hij moest er steeds over spreken..... Hij zei:.... *(Gretorix aarzelt)*...

Diomedes: Nou?.. Wat zei hij?

Gretorix: Hij zie dat deze timmerman uit Nazareth de zoon van God was.... Maar Diomedes, dat kan toch niet? Een gewone timmerman die de zoon is van een God.....

Diomedes: Misschien kan het wel... Demetrius had het ook over een nieuwe God,... over de ware God, die zijn zoon naar de aarde heeft gezonden om de mensen te bevrijden van het kwaad.... (na een korte stilte)....

Gretorix, kun jij de weg in Rome vinden?

Gretorix: Ik denk het wel. Ik ben een aantal keren met Justus Gallius door de stad gegaan. En ik spreek de taal goed.... Wat wilt ge dat ik doe?

Diomedes: Jij zult mijn benen zijn, Gretorix. Ik wil dat je de stad in gaat. Zoek die oude Simon Petrus. Vertel me wat hij doet en wat hij zegt. Ik wil alles over hem weten.... En onderzoek of het waar is wat Demetrius vertelt, dat hij zieken kan genezen....

(licht uit, licht op verteller)

(Gretorix blijft zitten voor scene 7)

Verteller: Gretorix ging op pad en zocht zijn weg door de woelige menigten in de stad Rome.

Terwijl Gretorix door de straten van Rome zwierf op zoek naar Simon Petrus werd Justus Gallius door zijn keizer ontvangen.

(licht verteller uit)

SCENE 5

toneel: kamer keizer Nero

blz. 40

spelers: Verteller, Tigellenus, keizer Nero, *Justus Gallius*, schenker, slaven en bedienden

overal kleding, potten, potjes e.d., een zuil met daarop een vaas met narcissen, een of meerdere grote spiegels, later een wijnkaraf met beker.

(licht op middentoneel; kamer Nero)

(Keizer Nero in zijn kamer. Overal kleding. Keizer Nero in het midden; slaven om hem heen, die hem verzorgen en afwachtend klaar staan om zijn bevelen op te volgen. Tigellenus komt binnen.)

Tigellenus:

Machtige Keizer, het hoofd van de Pretoriaanse Garde is hier om u te spreken. Hij had een afspraak met u.

Keizer Nero:

Laat hem binnen komen.

(Tigellenus geeft een slaaf een teken, die direct wegloopt)

Nero:

Kom binnen, Tigellenus.

(boos, tegen slaven). En ga weg, jullie.... Ga weg jullie, allemaal.... Ik word ziek van jullie.... (draait rond, bekijkt zichzelf in de spiegel)

(tegen Tigellenus) Vind je dat dit me goed staat, Tigellenus? (Tigellenus reageert niet) Nee!... Nee, ik moet iets anders aantrekken....

(Enkele slaven willen de rommel op de grond opruimen.)

(boos) Nee! Laat dat liggen.. En ga weg!

Verteller: *(terwijl Nero aan zijn kleding plukt en zichzelf bewondert voor de spiegel)*

Keizer Nero was laat opgestaan en bevond zich nog in zijn kleedkamer die aansloot op zijn grote, met pilaren versierde slaapvertrek. Overal stonden potten en amfora's met olieën, zalfjes en snuisterijen; overal lagen en hingen kledingstukken, die de keizer had aangehad en weer had uitgetrokken; er lagen kammen en borstels...

Toen de slaven, die hem hadden gekapt en gekleed, fluisterend weggingen, keek Nero scherp in een spiegel naar de losse krullen van zijn haar, ... naar zijn losbandig, bleek en ontevreden gezicht.

Tigellenus:

Het staat uw Keizerlijke majesteit alleruitstekendst.

Keizer Nero:

(op een vriendelijke toon) Jij bent altijd zo vroeg op, Tigellenus, mijn vriend. Je ziet er altijd zo verzorgd en wakker uit.

Tigellenus:

Dat moet ook wel, want ik ben de trouwste en loyaalste van uw majesteits dienaren.

Keizer Nero:

Ja, ja?! Bestaat er zoiets?.....

(Nero bewondert zichzelf in de spiegel) Wat ben ik toch mooi.

(Hij loopt naar een vaas met narcissen en pakt er een uit. Hij houdt de bloem bij zijn gezicht en kijkt weer in de spiegel) Ja, ... ik ben echt mooi!

(Hij ruikt aan de bloem en spreekt dan overdreven poëtisch:) Dit spreekt van de zomer, die er bijna aankomt.... Dan zullen we deze warme stad vol boosheid verlaten..... O, ... dan zullen wij verblijven in de heerlijke heuvels van mijn buitenverblijf in Anzio.....

(tot Tigellenus, scherp gesproken) Heb ik maar één loyale dienaar, mijn beste Tigellenus?

(Justus Gallius komt binnen)

Tigellenus:

Hier is er nog een die een zeer loyaal dienaar is, heer keizer. Daar ben ik zeker van. De pretor Justus Gallius, voormalig bevelhebber van de troepen in Brittanie en nu, zoals u zich zult herinneren, gekomen om met mij de eer te delen van het commando over uw Pretoriaanse Garde:

Nero:

Ha, Justus Gallius,... ben je er eindelijk. Je bent lang genoeg van Rome weg geweest. Wij hebben je nog niet gezien. *(Hij bekijkt Justus Gallius van top tot teen)*
... Ja,... ja... je bent knap... En lang...

(tot Tigellenus) Ik keur hem goed Tigellenus. Hij zal bij staatsaangelegenheden een goede indruk maken achter mij...

(tot Justus) Goed,... nu mag op je aanstelling wijn met mij drinken, Justus Gallius.

(tot Tigellenus, gebiedend) Tigellenus, geef me mijn toga!

(Tigellenus geeft Nero zijn toga. Nero trekt hem aan)

En laat onmiddellijk deze rommel opruimen!!

(Tigellenus gebiedt enkele slaven de kleding op te ruimen)

(Tot een van de slaven) Laat mijn schenker komen met de wijn.

(tot Tigellenus en Justus) Kom, neem plaats op deze bank. De wijn wordt zo gebracht.....

(Een slaaf komt binnen, schoorvoetend, met een gouden beker en een karaf wijn. Hij schenkt keizer Nero in en reikt de beker aan)

Nero:

(geprikkeld) Waar is Xantus?... *(boos)* Waar is mijn schenker??

Slaaf:

Machtige keizer, Xantus is deze nacht gestorven.... Hij is dood.... Ik hoop dat het u niet erg vindt dat.....

Nero *(Staat boos op, valt de slaaf in de rede)*

Dood?.... Dood?.... Hoe durft hij? Had hij mijn toestemming om te sterven?

(doodse stilte)

Nee,... natuurlijk had hij die toestemming niet!! Geef me die beker en maak dat je wegkomt, voor ik je voor de leeuwen laat werpen.....

(Tot Justus, weer rustig en aardig) Zo... en dan kunnen we nu drinken op je nieuwe aanstelling. *(Hij drinkt en laat Justus en Tigellenus uit dezelfde beker drinken)*

En nu moeten jullie gaan.... Ik heb nog veel te doen vandaag!

(Tigellenus en Justus af)

(licht middentoneel uit)

(licht op zijtoneel, kamer Tigellenus)

(Tigellenus en Justus in de kamer van Tigellenus. Tigellenus achter zijn bureau. Justus Gallius legt zijn helm op de tafel, neemt plaats op een stoel er voor en zwijgt, afwachternd.)

Tigellenus:

Zo, mijn vriend nu heb je onze keizer ontmoet. Weet je om welke reden je naar Rome bent teruggehaald, Justus Gallius?

Justus Gallius:

Ja zeker, heer. Er is mij gezegd dat ik een tijdlang onder uw commando de Pretoriaanse Garde moet bevelen om het volle commando over te nemen wanneer u een andere plaats toegewezen krijgt.

Tigellenus:

Een andere plaats?.... ja,.... dat is de juiste uitdrukking ervoor. En een andere plaats voor jou. Jij bent een eerste-klas militair, Justus. Je hebt de legioenen aangvoerd die nu in Germanië en Gallië zijn en je bent opperbevelhebber geweest in Brittanje. Waar de naam van Justus Gallius in aanwezigheid van de troepen wordt uitgesproken, wordt hij tot de goden gerekend. Ik twijfel er niet aan dat de garde spoedig hetzelfde gevoel zal koesteren:

Justus Gallius:

Heer, u bewijst me te veel eer.

Tigellenus:

Toch niet..... Je hebt een heel leger achter je, Justus Gallius. Dat is een positie van grote macht. Als er een - zullen we zeggen - een machtsverschuiving in Rome zou zijn en jij zou die steunen, dan zou het hele leger die ook steunen,.... want tot de laatste legioensoldaat zullen ze je volgen. Dat zou de nieuwe kei... he,... het nieuwe gezag, een grote mate van bevestiging geven.

Justus Gallius:

Ben ik slechts naar Rome teruggeroepen, heer, om te helpen bij een of ander plan om Nero Caesar te doden?

Tigellenus:

Nee! Nee, niet om hem te doden, Justus..... Niet om hem te doden.....

Met een weinig zorg en overleg kunnen we ervoor zorgen dat de mensen van Rome dat zelf doen. Ze mopperen al genoeg tegen hem en we kunnen middelen vinden om de schuld van een of andere ramp op hem te schuiven waardoor ze tot razernij zouden komen. En met het leger achter de nieuwe keizer, kan er niets verkeerd gaan. Er zou een grote toekomst voor jou zijn weggelegd, heer Justus.

Justus Gallius:

Ik begrijp het.....

(hij denkt er over na en trekt zijn conclusie)

(nors) Ik heb daar geen deel aan.....

(zelfverzekerd) Ik begin morgen de taak waarvoor ik ben aangewezen. Ik heb de leiding van de lijfwacht van de keizerlijke Caesar ter bescherming van zijne majesteit en de stad Rome.....

(Justus gaat voor Tigellenus staan) Heeft U verdere orders voor mij, Heer?

Tigellenus:

(scherp en kwaadaardig) Slechts dit, mijn trotse Justus Gallius,.... slechts dit.....

Ik vraag niet twee keer om een gunst. Jij hebt je kans verspeeld.....

(dreigend) En als er een woord uitlekt van wat ik vandaag hier met jou heb besproken, is het met je leven gedaan.....

(schamper) Wie zou jou trouwens geloven? Het is jouw woord tegen het mijne!....

(weer scherp) Bedenk, dat ik veel meer macht heb dan jij!.....

(nadrukkelijk sprekend) Bedenk..... en vergeet niet:... ik ben de beste vriend van de keizer!!

Justus:

Dat merk ik, mijn heer Tigellenus,..... dat merk ik.....(pauze).....

Is er verder iets van uw dienst?

Tigellenus:

(kortaf) Nee!!

Justus

Goed,.. dan groet ik u, mijn heer Tigellenus.

(Hij draait zich om en verlaat de kamer van Tigellenus)

(licht uit)

SCENE 7

toneel: kamer Diomedes

blz.

spelers: Verteller, Gretorix, Diomedes, Demetrius

(licht verteller)

Verteller: Gretorix ging elke dag de stad in. Aan de oever van de Tiber luisterde hij naar de woorden van Simon Petrus. Als hij terugkeerde naar Diomedes vertelde hij alles wat hij had gehoord en gezien.

(licht op kamer Diomedes)

Gretorix: *(vertelt enthousiast wat hij heeft gezien)* Diomedes.... Het is waar... Simon Petrus geneest zieken.... Ik zag vandaag hoe er een klein meisje naar hem werd gebracht door haar moeder. Simon Petrus legde een hand op haar hoofd en het kind kon weer zien. Ik hoorde de mensen tegen elkaar zeggen, dat het kind blind geboren was. Simon Petrus legde alleen een hand op haar hoofd en ze kon weer zien..... *(Diomedes reageert niet direct)*

Diomedes: *(wijfelend, zich afvragend)* En als het waar is,... als Simon Petrus zieken kan genezen?... Wat heb ik daar aan? Hoe kan ik bij hem komen of hij bij mij?... *(constaterend)* Hij is een christen en wordt niet toegelaten in het huis van mijn vader.

Gretorix: Diomedes, ik weet niet of ik het goed heb begrepen.... maar het is niet Simon Petrus die de zieken geneest. Het is Zijn Vader... Simon Petrus kan genezen door de kracht van God.... Dat is wat Simon Petrus zelf zegt....

Diomedes: Wat heb ik daar aan? Ben ik dichter bij die God dan bij Simon Petrus?

(Zonder dat ze het merken verschijnt Demetrius in de deuropening. Hij blijft daar staan en luistert mee)

Gretorix: Dat weet ik niet, Diomedes.. Maar luister,... vandaag vertelde Simon Petrus een verhaal over een centurio... Die centurio had een knecht op wie hij gesteld was. Die knecht was erg ziek.... Deze Romeinse soldaat had zo'n vertrouwen in de kracht van Jezus, dat hij zijn kazerne verliet en zich aan de voeten van Jezus wierp. Het was niet nodig, zei hij, dat Jezus naar zijn huis ging.... hij was die eer niet waard. Jezus behoefde slechts een woord te spreken en zijn dienaar zou genezen zijn..... En toen de centurio in zijn kazerne terugkwam was zijn knecht genezen.... Jezus zei, dat hij in heel Israël zo'n groot geloof nog niet had gevonden.....

Diomedes, Jezus is niet bij die knecht geweest... Ik geloof, dat u ook niet dicht bij Simon Petrus hoeft te zijn, om te genezen.....

(Gretorix zwijgt, Diomedes zegt niets, denkt na.)

Diomedes: Denk je dat het waar is?

Demetrius: *(komt de kamer binnen)* Het is waar. Ik was er bij. Ik heb het zien gebeuren..... Het was in Kaffarnaüm aan het meer van Galilea..... Geloof, mijn jonge meester,.... geloof, dat is wat deze centurio bezat.... Daarom werd zijn knecht genezen...

Diomedes: Geloof? Wat is geloof? *(vertwijfeld)* Ik begrijp het niet. Ik geloof je woorden, Demetrius... Maar wat heb ik daar aan? Ik ben niet dichter bij Simon Petrus dan bij zijn God.

Demetrius: Heb geduld mijn jongen.... Geloof heb je niet zomaar..... Geloof moet groeien.....

(licht uit)

(Gretorix blijft zitten voor scene 9)

SCENE 8

toneel: kamer vrouwe Pomponia

blz. 55

spelers: Justus Gallius, Vrouwe Pomponia

(licht op kamer Pomponia)

(Justus Gallius en vrouwe Pomponia zitten aan een tafel)

Justus: Dus nu weet je het, Pomponia.

Vrouwe Pomponia: Ja, mijn dierbare Justus. Ik weet het...En heel Rome weet het.

Justus: Heel Rome?

Vrouwe Pomponia: Ja natuurlijk. Voor een oud-militair en een man van jouw leeftijd, vind ik dat je weinig verstand hebt..... Iedereen heeft kunnen zien hoe jij je onder de menigte begaf, die luisterde naar Simon Petrus.... Zelfs zonder uniform blijft dat in Rome niet ongezien....

Justus: Dus je wist al, dat ik bij Simon Petrus was geweest?

Vrouwe Pomponia: Ja, natuurlijk.....Justus! Je moet veel voorzichtiger zijn. De keizer haat de Christenen. Daarom is het gevaarlijk om je in het openbaar onder hen te begeven.....

Justus: Je hebt gelijk.....

Vrouwe Pomponia: Justus, je kunt Simon Petrus ook op een geheime plaats ontmoeten, als je zou willen..... Je zou zelfs door hem gedoopt kunnen worden....

Justus *(kijkt voor zich uit, denkt na)* Ja... Ja,... ik wil Simon Petrus ontmoeten..... En als hij mij waardig vindt, zou ik graag gedoopt worden....

Vrouwe Pomponia: Kom dan morgenavond even na het vallen van de schemering in het huis van Cornelius Pudens op de Viminalis. Ik zal er ook zijn. Als je wilt worden binnengelaten, moet je het woord 'Christus' zeggen. Dat is ons wachtwoord..... Wees voorzichtig! Ik smee het je! Als iemand van een hoge plaats valt, zal hij vele anderen met zich meeslepen..... En ga niet meer naar die bijeenkomsten bij de Tiber....

Justus: Dat zal ik niet meer doen.... Dank je, Pomponia.... Ik zal er zijn morgenavond.

(Justus gaat af)

(licht uit)

(Diomedes in zijn bed, Melas en Pallius waaien koelte toe, Gretorix naast Diomedes)
(licht verteller)

Verteller: Gretorix ging steeds weer naar de Tiber en luisterde naar de verhalen van Simon Petrus. Hij vertelde Diomedes wat hij zag en hoorde. Al deze dagen was Diomedes rusteloos. Hij woelde in zijn geest, zoals zijn hulpeloze lichaam niet kon woelen. Hij vroeg Gretorix telkens weer alles te herhalen wat hij had gezien en gehoord. Hij sliep slecht en hij werd bleek en zag er vermoeid uit.

Vrouw Gallia was geprikkeld door de verandering in Diomedes. Ze gaf de schuld aan die nieuwe Britse slaaf. Ze wilde Gretorix wegsturen, maar Diomedes werd daarover zo boos en wild, dat ze wanhopig weer wegging en Diomedes zijn zin gaf.

(licht verteller uit, kamer Diomedes aan)

Diomedes: Zo... die slag hebben we weer gewonnen. Nou Gretorix, nu kun je weer de stad in. Zoek Simon Petrus en vertel me alles wat je ziet en hoort. Hoe meer ik van hem weet, hoe dichterbij ik me bij hem voel....

Gretorix: Goed Diomedes,.... Gegroet....

(Gretorix gaat af, de zaal in. Daar doet hij wat de verteller vertelt)

(licht kamer Diomedes uit, verteller aan)

Verteller: Gretorix ging op zoek naar Simon Petrus. Toen hij bij de Tiber aankwam was daar niemand. Terwijl hij zich afvroeg, waar hij Simon Petrus nu zou moeten zoeken, hoorde hij het schuifelen van sandalen achter zich. Toen Gretorix zich omdraaide zag hij de man, die steeds aan de voeten van Simon Petrus zat. Gretorix wist het bijna zeker; dit was de man die alles opschreef wat Simon Petrus vertelde..... Gretorix volgde de man.

(licht op deur)

(Marcus komt van achter uit de zaal op, gevolgd door Gretorix)

Plotseling bleef de man staan voor de deur van een villa. Gretorix hoorde hoe de man 'Christus' zei. *(Marcus klopt op de deur, een luikje gaat open, hij zegt 'Christus' en wordt binnengelaten)*

Besluiteloos wachtte Gretorix in de schaduw van de huizen. Hij wist niet wat hij moest doen. Hoe kwam hij daar binnen? Hij wist zeker, dat hij achter die deur zou vinden wat hij zocht..... Terwijl hij stond te wachten kwam er eerst een man en daarna een vrouw aanlopen.

(Er komt een man op uit de zaal, klopt op de deur, zegt 'Christus' en verdwijnt naar binnen. Van de andere kant komt een vrouw. Hetzelfde herhaalt zich)

Gretorix vatte moed. Hij wist niet of hij, wat hij nu ging doen, deed voor zichzelf of voor Diomedes. Maar hij deed het.

(Gretorix loopt naar de deur, klopt, zegt 'Christus' en verdwijnt achter de deur)

(licht op deur uit)

Met kloppend hart liep Gretorix door de zuilengalerij. Hij verwachtte elk moment te worden aangesproken, maar er gebeurde niets. Hij zag verlichte ramen en hoorde stemmen. Daar moesten de Christenen zijn..... Hij zag grote potten met bloeiende struiken onder de ramen. Hij sloop er naar toe en klom er op. Nu kon hij naar binnen kijken.

(licht verteller uit, licht op middentoneel; zaal in huize Pudens)

SCENE 10

toneel: kamer huize Pudens

blz. 63

spelers: Verteller, Simon Petrus, *Justus Gallius*, *Demetrius*, *Vrouwe Pomponia*, *Marcus* en andere Christenen

Lange tafel, kleed er over, kaarsen er op, banken, op de tafel een beker en een mandje met brood, eventueel een kruisbeeld, vaas met bloemen o.i.d.

(Het gordijn gaat open. We zien een lange tafel met daaraan Simon Petrus, Justus Gallius, Demetrius, Vrouwe Pomponia, Marcus, de man en de vrouw en andere Christenen.)

Simon Petrus: Wij zijn hier bijeen, niet alleen omdat we de verhalen over Jezus Christus willen horen,... niet alleen omdat we elkaar willen ontmoeten....

Wij zijn ook bij elkaar gekomen om te gedenken, wat Hij deed op de laatste avond dat hij met ons samen was.....

Wij waren verzameld in de bovenzaal. Jezus had ons de voeten gewassen... Hij, onze meester, waste ons, zijn leerlingen, de voeten... Toen begrepen we niet wat het te betekenen had.....

Toen we aan tafel lagen nam Hij het brood in zijn handen, Hij sprak een dankgebed uit en zegende het brood. Hij brak het brood en gaf het aan ons met de woorden: neemt en eet van dit brood, want het is mijn Lichaam, dat voor u en voor alle mensen wordt gebroken.....

(Simon Petrus breekt het brood en geeft het aan de anderen, die er van eten)

Toen nam hij de beker. Hij dankte God opnieuw. Hij gaf de beker door aan ons, zijn leerlingen, met de woorden: drink uit deze beker. want het bevat mijn bloed dat voor u en voor alle mensen wordt vergoten om zo het kwaad in de mensen te verdrijven.

(Simon Petrus drinkt uit de beker en geeft hem daarna door aan de anderen, die ook drinken.)

(Plotseling het geluid van een val. Het gordijn gaat snel dicht. Als het weer stil is in de zaal gaat de verteller verder)

(licht middentoneel uit, verteller aan)

Verteller: Hoe het kwam wist Gretorix niet. Misschien was hij vermoeid door het lange staan, misschien was het omdat hij onder de indruk was van wat hij zag..... Plotseling verloor hij zijn evenwicht en viel van de pot af. Uit het niets verschenen wachters en dienaren, die hem vastgrepen en hem meesleurden naar de kamer van de opzichter.

(Gretorix wordt van het toneel gesleurd en naar de kamer van de opzichter gebracht. Hij spartelt tegen en roept dingen als: Laat me los, ik heb niets gedaan, ik wilde alleen maar kijken etc.)

(licht voortoneel kort aan, daarna licht op kamer opzichter huize pudens)

Opzichter: Zo, vertel me nu maar eens, wat deed je?

Gretorix: Ik wilde geen kwaad doen. Ik wilde alleen kijken.... Vrouwe Pomponia zal u zeggen wie ik ben... of anders Pretor Justus Gallius... Zij kennen mij!

Opzichter: Wie ben je en tot wiens huis behoort je?

Gretorix: Ik ben Gretorix. Ik behoort tot het huis van senator Verius Bautus.

Opzichter: Verius Bautus? Dat is vreemd....

Gretorix: Ik ben eigendom van vrouwe Pomponia, maar zij heeft mij uitgeleend...

Opzichter: (nadenkend) Jaja..... Zeg, uit welk land kom jij?

Gretorix: Brittanië, heer.

Opzichter: Zo,.. van de rand van de wereld..... Ben je een Christen?

Gretorix: (weet niet wat hij zeggen moet, denkt na, dan stamelend) Ik... ik... ik weet het niet.....

Opzichter: Ik ben een christen. Wij allen die in dit huis dienen zijn christen. (tot de wachters) Jullie kunnen gaan. Laat hem hier. (Tot Gretorix) Ga daar maar zitten, dan wachten we op Vrouwe Pomponia en Justus Gallius. Zij zullen zeggen of het waar is wat je me hebt verteld.....

(licht opzichter uit)

SCENE 12

toneel: kamer Diomedes

blz. 68ev

spelers: verteller, Gretorix, Diomedes, *Melas*

(licht verteller)

Verteller: Vrouwe Pomponia en Justus Gallius zorgden, dat Gretorix vrij kwam. Laat die avond liep Gretorix terug naar huis samen met Justus Gallius.

Toen hij de villa was binnengegaan vond hij Diomedes nog wakker.

(Gretorix naast het bed van Diomedes, Melas aan het voeteneind)

(licht kamer Diomedes)

Gretorix: En weet je waar dit allemaal gebeurd is? In het huis van een senator. In het huis van Cornelius Pudens....

Diomedes: Mijn vader kent hem... Is hij ook Christen?

Gretorix: Ja.... en Simon Petrus en Marcus wonen bij hem in huis.

Diomedes: En die vredesfeesten worden in zijn huis gehouden?

Gretorix: Ja.... Heer Justus vroeg me of ik een keer met hem mee wil gaan naar zo'n vredesfeest

Diomedes: Maar Gretorix, jij bent een slaaf,... jij zult daar toch niet naar binnen mogen?

Gretorix: Voor het aangezicht van Christus is het niet van belang wat je bent.... of je nou slaaf bent of senator... Het enige wat telt is, hoe je van binnen bent, hoe je als mens bent... Iedereen is daar gelijk.... Slaaf en senator zitten er gewoon naast elkaar aan tafel.

Diomedes: En waarom is die tafel zo belangrijk?

Gretorix: Die tafel is niet belangrijk. Het is de maaltijd! Ze gedenken zo de maaltijd, die Jezus op de laatste avond van zijn leven had, samen met zijn twaalf leerlingen. Hij brak toen het brood en dronk de wijn met hen. Hij beval hen dat steeds weer te doen ter herinnering aan Hem..... En daarom doen de Christenen het steeds, als ze bij elkaar komen.... *(stilte)*....

Ik hoop, dat Justus Gallius me snel zal meenemen naar een van die vredesfeesten...

Diomedes: *(teleurgesteld, beetje boos)* Nou?...Wat houdt je tegen?.... Jij kunt gaan! Jij hebt benen!!

(licht uit)

SCENE 13

toneel: kamer Diomedes

blz. 68ev

spelers: verteller, Gretorix, Diomedes, Pallius, Xania, Vrouwe Pomponia, Melas

(licht verteller)

Verteller: In de zomermaanden verbleef keizer Nero in zijn buitenverblijven te Anzio. Voordat de keizer met zijn gevolg zou vertrekken, organiseerde Tigellenus een geweldig feest voor zijn keizer, om zo zijn toewijding te bewijzen. In een klein meer had Tigellenus een geweldig platform laten bouwen, waarop de feestelijkheden plaatsvonden....Tijdens het feest was keizer Nero goed geluimd. Hij zat op zijn ivoren rustbank en zijn uitpuilende, roodomrande ogen knipperden van plezier. Het fakkellicht bescheen de glinstering van goudpoeder in zijn haar.... Toen de duisternis inviel, werden honderden fakkels ontstoken boven het meer. Die wierpen een schitterend licht op het platform. Er werd met koorzang en muziek feestgevierd..... Ook Gretorix was onder de toeschouwers van dit geweldige feest.....

(Diomedes in zijn bed, Gretorix er naast. Melas en Pallius aan het hoofdeind.)

(licht kamer Diomedes)

Gretorix: Het was geweldig!! Het platform stond vol met tenten en zonneschermen en tafels. En op die tafels de lekkerste dingen..... Er liepen prachtige slavinnen rond met mooie linten in het haar en rinkelende armbanden aan hun armen en hun benen..... Maar later was het niet mooi meer om naar te kijken..... De gasten hadden zoveel gegeten en gedronken, dat ze naar de waterkant moesten lopen om over te geven... Dan wankelden ze weer terug en gingen verder met eten en drinken....

Diomedes: Was heer Justus er ook bij, Gretorix?

Gretorix: Ja! Heer Justus was er ook, maar ik kon aan hem zien, dat hij zich heel ongelukkig voelde tussen al die vretende en drinkende mensen.....

(pauze)....Diomedes,... wat ik daar zag was zo anders... zo anders dan de feestmaaltijden samen met Petrus. De bijeenkomsten van de Christenen zijn heel kaal en sober vergeleken met dit feest.... Het is zo anders.... (hij zucht)

Diomedes: Nou,... wat is er zo anders?

Gretorix: Misschien is het de diepe, beheerste stem van Simon Petrus, die spreekt.... Misschien is het de eenvoud..... En de mensen die er zijn,... die zijn zo anders.....*(stilte)*

Pallius: En na dat feest is de keizer naar Anzio vertrokken?

Gretorix: Ja, vanmiddag... De keizer zat in een prachtige draagstoel... Er liepen slaven met waaiers naast om hem koelte toe te wuiven... Ik denk, dat er wel duizend wagens waren, die hem volgden.

Diomedes: *(afgemeten, misschien wat boos)* Ja! En in een van die wagens zaten mijn ouders. Die ontvluchten de hitte van deze stad, net als keizer Nero... Maar mij laten ze hier achter, opgesloten in deze kamer....*(Xania komt binnen)*

Xania: Diomedes, er is bezoek voor je... Vrouwe Pomponia is hier.

Diomedes: Laat haar binnenkomen. *(Xania af)*

(vrouwe Pomponia komt binnen)

Vrouwe Pomponia: Gegroet, Diomedes,.. gegroet Gretorix,...
(ze gaat naast Diomedes zitten)

Justus Gallius is vandaag met de keizer naar Anzio gegaan, om met zijn garde dienst te doen. Hij laat jullie groeten..... (wat zachter sprekend) Hij vroeg me om jullie te vertellen, dat hij gedoopt is.

Gretorix: Heeft Simon Petrus hem gedoopt?

Vrouwe Pomponia: Ja, mijn zoon....

Gretorix: Vrouwe Pomponia,.. het is voor Justus waarschijnlijk gevaarlijk om Christen te worden, of niet? De keizer houdt niet van de christenen. Hij wil alleen maar mensen om zich heen die hetzelfde denken als hijzelf. Dat is toch zo?

Vrouwe Pomponia: Dat is zo, Gretorix. Het is heel gevaarlijk christen te zijn op zo'n hoge post. Dat is de reden, dat hij het geheim houdt. Maar jullie moesten het weten, vond hij....

Heer Justus heeft de gevaren afgewogen. Hij heeft zijn keuze gemaakt, zoals ook ik die keuze eens gemaakt heb..... Soms kies je voor het gevaar, omdat je je hart wilt volgen... Als je iets echt wilt,... dan kies je toch voor de gevaarlijke weg.... Justus heeft gekozen voor het Koninkrijk Gods, zoals ik dat ook heb gedaan...

Diomedes: Ik begrijp het niet, van dat Koninkrijk Gods. Ik weet alleen dat de keizer bang is dat dat koninkrijk zijn rijk bedreigt.

Vrouwe Pomponia: Het koninkrijk van de keizer wordt helemaal niet bedreigd door het Koninkrijk Gods. Het koninkrijk van de keizer is van deze wereld. Het Koninkrijk van God is niet van deze wereld... Het bestaat in de harten van de mensen. Als mensen leven zoals Christus dat heeft voorgedaan, dan zal het Koninkrijk van God overal bestaan. Ook in het koninkrijk van de keizer.

Diomedes: Ik vind het allemaal zo moeilijk....

Vrouwe Pomponia: Dat is het ook,... en ook niet.... Ik moet nu gaan.

Gretorix: Vrouwe Pomponia, mag ik u wat vragen?

Vrouwe Pomponia: Ja natuurlijk, Gretorix.

Gretorix: Ik heb de laatste weken tussen de mensen bij de Tiber veel horen spreken over een vrouw in het zwart, die erg op u lijkt. Ze is elke dag aan het werk in de krottenwijken. Ze helpt de armen, verpleegt de zieken, voedt de hongerigen, zorgt voor de kinderen..... Vrouwe Pomponia, bent u dat?

Vrouwe Pomponia: Vele jaren geleden heeft Petrus verteld, wat Jezus Christus predikte. Jezus Christus heeft gezegd: als gij uw medemens helpt,... als gij de armen steunt, als gij de zieken verzorgt, als gij de hongerigen voedt..... als gij een van mijn minste broeders dit doet, dan doet gij dat voor Mij..... En daarom ben ik vaak in de krottenwijken. Om de armen, zieken en hongerigen te helpen..... (stilte)...

Kom, ik moet gaan. Moge God met jullie zijn.....

(Zij gaat af)

(licht uit)

(licht verteller)

Verteller: Op een avond in de stille hitte van juli, kwam Gretorix bij Diomedes met een vreemd, stralend geluk op zijn gebruiende gezicht. Diomedes was door de hitte knorrig en prikkelbaar.

(Gretorix komt op)

(licht kamer Diomedes)

Diomedes: (geprikkel en verwijtend) Waar ben je geweest? Je bent veel te lang weggeweest! Ik heb je nog nooit zweepslagen laten geven door Mancus. Maar dat wil niet zeggen dat ik dat nooit zal doen! Waar ben je geweest?

Gretorix: Mijn meester Diomedes, ik ben bij Simon Petrus geweest.

Diomedes: En?

Gretorix: Mijn meester Diomedes,.... ik ben nu een Christen..... Vandaag, bij de Tiber in de stank van het vieze, zakkende water, tussen de opeengepakte menigte, wist ik het plotseling..... Ik kon niet wachten.... Ik wrong me door de mensen heen en viel voor Simon Petrus neer..... Ik vroeg hem om me te dopen..... Hij legde een hand op mijn hoofd..... Ik voel het nu nog. Een warmte doorstroomde mijn lichaam.... Hij vroeg me: Geloof je, mijn zoon?... En ik zei: Ik geloof,... ik geloof in alles wat ik u heb horen vertellen... en in alles wat ik u heb zien doen.... En toen zei hij: mijn zoon, dat is niet genoeg. Je moet niet geloven in mij. Toen sprak hij luid tot iedereen die daar was: De woorden die ik spreek zijn Zijn woorden en de daden die ik doe zijn Zijn daden. Niets is door mij, alles is door de Vader..... En toen doopte hij mij.....

Diomedes: Ik zou gelukkig moeten zijn voor je,.. maar ik ben het niet. (verwijtend, misschien zelfs boos) Wat heb ik aan die vredige, gelukkige gezichten van jou en van vrouw Pomponia en van Demetrius.... Niets, helemaal niets! Ik lig hier en zal Simon Petrus nooit ontmoeten... (rustiger, berustend) Mij zal hij niet dopen.... Ik zal het geluk dat jullie hebben gevonden nooit vinden.....

Gretorix: Diomedes, zo moet je niet spreken....

(Opeens krijgt Diomedes een nieuwe gedachte)

Diomedes: Gretorix! Ik wil Simon Petrus zien. Ik wil zijn stem horen! Gretorix. Het moet. Ik wil naar Simon Petrus toe.....

Gretorix: Maar Diomedes. Hoe zou dat moeten? Ik heb er zelf al over gedacht om je naar Simon Petrus te brengen, maar ik zie werkelijk geen mogelijkheid. Uw ouders zouden het niet toestaan.

Diomedes: Er is geen reden waarom je me niet naar Simon Petrus zou brengen. Je kunt me in een draagstoel zetten. Je hebt me zelf verteld, dat ze zo de lammen naar Jezus brachten. Ze lieten ze zelfs door het dak naar beneden zakken. Dat is een van de verhalen, die Simon Petrus heeft verteld.... O, Gretorix, als ik maar naar Simon Petrus toe kon.... Hij zou mij kunnen genezen... Ik weet het zeker....

Gretorix: Diomedes, je ouders staan zoiets niet toe. Ze zijn nu dan wel in Anzio, maar het blijft gevaarlijk om zoiets te doen. Mancus is fel tegen de christenen. Als hij ontdekt, dat ik jou mee wil nemen naar een bijeenkomst van de christenen, kan dat mijn dood betekenen...

Diomedes: Maar het is het enige dat mij kan redden. Gretorix, waarom wil je het niet proberen? Doe het voor mij..... Is naastenliefde niet het hoogste gebod van de Christenen? Gretorix, doe het voor mij.

(licht Diomedes uit, licht op verteller)

(Gretorix en de anderen blijven zitten)

Verteller: Gretorix onderzocht de mogelijkheden die er waren om Diomedes naar Simon Petrus te brengen. Hij sprak er niet over met Diomedes. Hij wilde geen valse hoop wekken.

Ruim een week later had hij alles geregeld. Die ochtend vertelde hij Diomedes het plan.

(licht kamer Diomedes)

Gretorix: Mijn meester Diomedes. Vanavond vieren de christenen een van hun feesten. In de Via Ostia. Wij gaan daar heen.

Diomedes: (verbaasd) Wij? Ik ook?

Gretorix: Ja! Vanavond! Ik draag je de villa uit. Buiten staat een karretje, waarin ik je naar de bijeenkomst rijdt. We moeten door de stad, maar dat zal wel lukken.

Diomedes: Maar ze zullen het zien als je mij naar buiten draagt...

Gretorix: Demetrius helpt ons. Als de duisternis is ingevallen zal Demetrius de kop onthullen, die hij van jou heeft gemaakt. Iedereen zal daarbij aanwezig zijn. Dan draag ik jou naar buiten.

Diomedes: Gretorix, jij kunt mij toch niet naar buiten dragen? Ik ben toch veel te zwaar?

Gretorix: Ik kan je makkelijk dragen. Jij bent licht en ik ben sterk!

Diomedes: En hoe komen we dan weer binnen zonder gezien te worden?

Gretorix: Waar is je geloof, Diomedes? Als ik jou bij Simon Petrus breng, zal hij jou genezen. Dan zul je op eigen benen naar huis lopen... En door de grote poort...

Diomedes: Je hebt gelijk, Gretorix..... Ik zal naar huis lopen....

(licht uit)

(Tijdens de verteller: Gretorix neemt Diomedes op en zet hem in het karretje. Ze rijden naar achter in de zaal)

(licht verteller)

Verteller: Die avond werd de kop van Diomedes onthuld door Demetrius. Terwijl alle bewoners van villa Verius Bautus in het Atrium waren, sloop Gretorix met Diomedes in zijn armen door de zuilengang..... Buitengekomen zette Gretorix Diomedes in het karretje. Toen begonnen ze aan de tocht naar de Via Ostia, waar het feest van de Christenen was.

SCENE 15

toneel: zaal, voortoneel

blz 78

spelers: verteller, Gretorix, Diomedes, Simon Magus

(Terwijl de verteller spreekt gaan Gretorix en Diomedes in de rolstoel door de zaal)

Verteller: Gretorix duwde Diomedes langs de tuilmuren van de villa's, vervuld van een grote, alles overweldigende opwindung. Hij had vaak gezien hoe Simon Petrus zieken had genezen.... Nooit hadden die genezingen hem zo aangegrepen als nu, nu hij hoopte dat zijn jonge meester zou worden genezen..... Hij wist, dat als Diomedes niet op eigen benen naar huis zou lopen,... hij niet meer voor zichzelf kon verlangen dan een snelle, pijnloze dood.....

Het was koud. Er waaide een straffe, koude wind, die rukte aan de haren en de kleren van de jongens. De hoop, die Diomedes had gehad, verdween langzaam toen ze verder de stad in gingen.

De laatste vijf jaren had hij geleefd in de geborgenheid van zijn kamer. Nu was de wereld te groot voor hem geworden. De donkere nachthemel en de drukte van de nachtelijke stad met zijn onheilspellende geluiden boezemden hem angst in..... En er was de angst, dat hij niet genezen zou worden.....

(Heel zacht klinkt pianomuziek, dreigend. De pianomuziek gaat door tot na scene 16, afwisselend zacht en af en toe hard, als er niet gesproken wordt)

(licht op de plek waar dit gebeurt, maar hoeft niet. Het kan ook in het bijna donker)

Diomedes: Gretorix, ik ben bang.... Ik durf niet verder...

Gretorix: Kom op, Diomedes. We moeten nu doorgaan.

Diomedes: Gretorix, ik smeed je... breng me terug... terug naar mijn veilige kamer.

Gretorix: Diomedes, heb vertrouwen..... Straks zul je terugkeren; lopend op je eigen benen.

Diomedes: Nee, Gretorix! Ik zal niet lopen... Gretorix, breng me terug,... ik gebied het je! *(Gretorix loopt gewoon door)* Ik gebied het je! Terug!..... Gretorix, alsjeblieft, breng me terug,... ik durf niet meer,... ik ben bang..... Gretorix, stop nou, ik wil terug *(etcetera.....)*

(Gretorix duwt het karretje onverschrokken verder, niet luisterend naar de smeekbeden van Diomedes. Als hij een hoek om gaat botst hij tegen Simon Magus op)

(licht op de plek waar dit gebeurt)

Simon Magus: Bij de twee koppen van Janus, kun jij niet uitkijken!!

Gretorix: Het spijt me heer... Ik zal beter opletten....

Diomedes: Help mij. Help mij! Ik ben Diomedes, zoon van senator Verius Bautus. Dit is mijn slaaf die mij tegen mijn wil meeneemt. Hij wil mij naar Simon Petrus brengen om mij te genezen. Maar ik geloof er niet in. Help mij, alstublieft?!

Simon Magus: *(Hij spreekt steeds afwisselend vriendelijk, bijna slijmend en dan weer fel, hard)* Zo, zo, mijn jonge meester. Dus u bent op weg naar Simon Petrus om genezen te worden. Wat een dwaasheid!! Die Simon Petrus is een kwakzalver die tot niets in staat is!! Vertel mij eens, wie heeft u verteld dat deze man zieken kan genezen?

Gretorix: Ik heb het zelf gezien...

Simon Magus: Onzin, allemaal onzin!! Deze man kan niets. Hij praat slechts. Hij is een bedrieger! *(tot Diomedes)* Maar mijn beste vriend, het lot is uw goed gezind. U heeft mijn pad gekruist. Of moet ik zeggen, ik viel bijna over uw pad. Ha, ha... Ik... ik kan u genezen. Mijn toverkracht is veel groter dan die van Petrus.

Gretorix: Nee! Nee, dat kunt u niet!!

Simon Magus: Zwijg! Jij!

Diomedes: Gretorix, laat het hem proberen.... Waarom zou ik meer vertrouwen hebben in Simon Petrus dan in deze man?

Gretorix: Nee, Diomedes, dat moet je niet doen!

Diomedes: Jawel! Ik gelast het je!

Simon Magus: Wat hebt gij een geluk, mijn jonge meester. Wij bevinden ons vlak bij een van mijn vertrekken, waar ik werk. Gij zult daar zien hoe groot mijn toverkrachten zijn.

Gretorix: Simon Petrus bezit de kracht van God!

Simon Magus: Laat me niet lachen. De kracht van god.... Welke god? (tot Diomedes) Komt u mee mijn jonge meester. Heb vertrouwen in mijn toverkrachten.
Diomedes: Ik ga mee. Gretorix, duw me. Volg deze heer.

Gretorix: Nee!

Simon Magus: (pakt Gretorix bij een arm, hij spreekt indringend) Hoor ik het goed, dat u weigert te luisteren naar uw meester?

Gretorix: Laat me los! Laat ons gaan!

Simon Magus: Zullen wij dan de wacht maar roepen!?!?

Gretorix: Nee! (wanhopig) Diomedes, ga niet mee!

Diomedes: Gretorix, breng me naar de vertrekken van deze heer!

Simon Magus: Je kunt maar beter luisteren naar je meester, mijn jongen...

Gretorix: Goed..... ik zal u volgen. Maar zeg mij: wie bent u, dat u zieken kunt genezen?

Simon Magus: Uw meester heeft erg veel geluk gehad, jongen. Uw meester is bevoorrecht dat hij Simon Magus heeft ontmoet, deze avond. Simon, de magiër, Simon de tovenaer. Niets gaat mijn macht te boven.... (dwingend) En vanaf nu zwijg jij en je volgt mij! (zwijgend rijden ze naar de kamer van Simon Magus. Pianomuziek harder)
(licht uit)

SCENE 16

toneel: kamer Simon Magus blz. 84ev

spelers: Gretorix, Diomedes, Simon Magus

De kamer van Simon Magus is ingericht als een kelder met allerlei bijzondere dingen; een vuurplaats, opgezette dieren, schedels, potten en manden, een beeld, waarmee Gretorix Simon Magus kan neerslaan.

Tijdens deze scene kunnen brandproeffjes worden uitgevoerd. Simon Magus maakt een vuur van spiritus. Daarin kan worden gedaan; ijzervijzel (geeft prachtig vonkenvuur), poedersuiker (laat het vuur hoog oplaaien, wel strooien), magnesium- of aluminiumpoeder (geeft een felle lichtflits). Andere mogelijkheden zijn koffiëcreamer, kopersulfaat, fijne bloem. Wel van te voren oefenen.

(licht kamer Simon Magus - groen licht is erg mooi)
(pianomuziek zachter)

Simon Magus: Dit is mijn plaats... mijn geheime plaats. Dit is niet de plaats waar ik de rijke dames uit de stad ontvang en hun voor een goudstuk de toekomst voorspel. Nee,.... dit is de plaats waar ik geheime dingen doe.... Hier kan ik u genezen, mijn jonge meester.... (tot Gretorix, dwingend) Til hem uit zijn wagentje en volg mij!...(Gretorix maakt Diomedes los uit zijn wagentje en tilt hem op. Ze volgen Simon Magus tot in zijn kamer. Simon Magus loopt naar de vuurplaats en ontsteekt een vuur. Hij maakt bezwerende gebaren en spreekt toverformules uit)

Gretorix: (hardop fluisterend) Diomedes, laat ons weggaan. Deze man is slecht.

Diomedes: Nee, laat het hem proberen. Ik heb over hem gehoord. Hij is tot grote dingen in staat.

Simon Magus: Zo, mijn jonge meester... Eerst moeten we het kwaad dat in uw ledematen schuilt verbranden. Wij kunnen u natuurlijk niet zelf verbranden, dat zou niet gaan. Maar we kunnen wel een deel van u verbranden dat makkelijk te verkrijgen is.

(Hij neemt een schaar en knipt de nagels van Diomedes en gooit de ze in het vuur. Hij spreekt mompelend toverspreuken en maakt vreemde gebaren boven het vuur. Dan werpt hij poeder in het vuur, waardoor het vuur fel oplicht. Ook andere stofjes, waardoor het bedwelmend gaat ruiken. Hij spreekt steeds toverspreuken. Dan neemt hij een grote spin (of een korf en haalt er een handvol spinnen uit).)

Simon Magus: Dit heb ik van de Egyptenaren geleerd. We zullen uw benen weer even vrij en lenig maken als deze spinnenpoten, mijn jonge meester..... Ik kan het,.... ik kan u genezen..... *(Hij trekt de poten van de spinnen en werpt ze in een schaal)* Ik plaats deze schaal boven het hete vuur.....

(Terwijl Simon Magus zo bezig is sluipt Gretorix naar een groot houten beeld, pakt het en slaat daarmee Simon Magus van achteren op het hoofd. Die zakt in elkaar.

Gretorix tilt Diomedes op en neemt hem mee naar het wagentje. Ze gaan weer naar achter in de zaal.)

(Pianomuziek speelt uit)

(licht uit)

SCENE 17

toneel: zaal, kamer huize Pudens

blz. 88ev

spelers: verteller, Gretorix, Diomedes, Justus Gallius, Dienaar, Petrus, Christenen

(licht verteller)

Verteller: Gretorix reed met Diomedes door de straten van Rome, nu verlangender dan ooit om Simon Petrus te bereiken. Hij zou hem smeken zijn jeugdige meester te genezen.

Het was druk in het deel van de stad waar ze nu door moesten. Wagens reden af en aan. Gretorix had zo'n haast, dat hij de wagen niet zag die achter hem reed met donkere paarden die door de nacht daverden. De koetsier ging er van uit dat iedereen plaats zou maken voor hem....

Het ging razendsnel. Het karretje met Diomedes er in werd omver gereden.

Diomedes werd er uit geslingerd. Hij lag in elkaar gedoken aan de kant van de weg.

Gretorix tilde hem op en voelde dat hij nog leefde..... Het wagentje was kapot....

Gretorix vervolgde zijn weg, nu met Diomedes in zijn armen.....

Een hele tijd later strompelde Gretorix de trap op, met Diomedes in zijn pijnlijke armen. Al had Diomedes alle moed verloren en was hij zijn geloof kwijt door de angst, misschien was het geloof van Gretorix groot genoeg....

(Het gordijn gaat open; de kamer van Pudens met de Christenen en Simon Petrus)

(licht op middentoneel)

Zij kwamen de ruime zaal binnen waar de christenen verzameld waren. De diepe, rustige stem van Petrus klonk Gretorix vol vertrouwen in de oren. Gretorix voelde een grote kalmte over zich komen. Nu moest hij alleen wachten tot Simon Petrus Diomedes zou genezen....

(Gretorix legt Diomedes op het toneel, Justus Gallius staat op tussen de Christenen en gaat naar Gretorix toe)

Justus: Gretorix! wat doe jij hier? En met Diomedes?!? Dit kunnen zijn ouders niet weten. Die heb ik vanmiddag achtergelaten in Anzio, bij de keizer.

Gretorix: Maar.... moet u ook niet in Anzio zijn?

Justus: Ja, ik moet in Anzio zijn, maar ik wilde hier zijn.... Maar wat doe jij hier met Diomedes?

Gretorix: Ik wil dat Diomedes geneest. Daarom heb ik hem in het geheim hierheen gebracht. In het begin had Diomedes vertrouwen genoeg,.... maar.... maar

nu weet ik het niet... De angst heeft hem zijn vertrouwen doen verliezen..... Zou mijn geloof alleen genoeg zijn om hem te genezen, heer Justus?.....

Justus: We zullen wachten tot Simon Petrus klaar is met prediken. Dan zullen we naar hem toegaan. Dan zullen we zien of het geloof van ons beiden, van jou en van mij, groot genoeg is voor zijn genezing....

(Simon Petrus staat op en heft zijn handen zegenend boven de mensen).

Simon Petrus: Moge de zegen van God uw wegen verlichten,.... moge Hij uw hart rein maken.... en uw behoeden voor kwade gedachten..... Ga nu. Moge de vrede van God met jullie zijn.....

Verteller: Er heerste een diepe stilte in de warme, volle kamer... (stilte)... Toen kwamen de mensen in beweging. Simon Petrus liep naar Justus, Gretorix en Diomedes. Hij boog zich over de verlamde jongen heen.....Diomedes kwam tot bewustzijn. De herinnering aan de angstaanjagende tocht en de donkere tovenaars keerden terug....

(Heel rustig en aandachtig gesproken)

Toen zag hij een gezicht, oud en gegroefd, met lange, grijze haren.... Hij voelde hoe er een hand op zijn voorhoofd werd gelegd..... Een grote rust kwam over hem.....Hij hoorde een stem.... een krachtige, rustige stem.....

(De deur van de zaal wordt opengegooid. Een dienaar komt binnen.)

Dienaar: (schreeuwend, roepend) Brand!! Brand!!... Rome brandt op vele plaatsen!!... Redt uw familie,.. redt uw kinderen.....

(Iedereen gaat rennen, roepen, er ontstaat grote chaos, iedereen probeert weg te komen. Justus tilt Diomedes op. Iedereen verlaat in paniek het toneel, door de zaal naar buiten)

(licht uit, zacht licht in zaal aan)

(gordijn dicht)

PAUZE

(In de pauze wordt het podium veranderd in een brandende stad. Voor zover nodig worden andere tonelen verbouwd)

(Als de mensen weer op hun plaats zitten gaat het gordijn open. Er klinkt zacht muziek; het rustige deel. Na de eerste regel valt de verteller in)
(licht op verteller)

Verteller: Rome stond in brand. De brand moest op vele plaatsen tegelijk zijn ontstaan, want overal waren er brandhaarden. De mensen vluchtten weg, sommigen in paniek, anderen met de belangrijkste bezittingen bij zich.

Een menigte van mensen kwam Gretorix en Justus Gallius tegemoet. Justus en Gretorix wilden juist door de stad heen om zo snel mogelijk aan de andere kant te komen, waar de villa van Diomedes was. Daar moesten ze heen, tegen de stroom van mensen in en door de brandende stad. En als het kon zo snel mogelijk.

(licht op podium; brand in de nacht, bijvoorbeeld door blauw licht van voren, flikkerend rood en geel vanuit de coulissen)

(Gretorix, Diomedes en Justus staan voor het podium in de zaal en kijken naar de brandende stad (het podium). De muzikanten spelen nu het snelle deel, maar iedereen in eigen tempo, waardoor het heel chaotisch klinkt. De spelers proberen over het geweld van de brand (de muziek) heen te schreeuwen).

Justus: Dit is geen kleine brand.... Deze brand woedt op vele plaatsen... Kom jongen, we moeten haast maken... Ik moet terug zijn in Anzio voor dit nieuws de keizer bereikt. Vlug!

(Ze gaan de brandende stad in, het podium op)

Justus: (schreeuwt boven het kabaal uit) We moeten daar naar boven, door dat kleine straatje!!

Gretorix: Maar het brand overal!

Justus: Het is onze enige kans!! We hebben geen keus!! En als we te lang wachten hebben we helemaal geen keus meer!! Kom op, rennen!!

(Gretorix staat midden op het podium als Justus in de coulissen verdwijnt, dan een gil van Justus en veel kabaal (instorten van een gebouw), de muziek maakt kort veel herrie en is dan stil op (bijvoorbeeld) viool, piano en gitaar na. Die spelen het rustige deel heel zacht.)

Gretorix: (schreeuwend) Justus?!? Justus!!! *(Hij rent ook de coulissen in en sleept eerst Justus en daarna Diomedes het podium weer op. Laat ze liggen, kijkt rond, zoekt hulp. Dan pakt hij Diomedes op)*

Gretorix: (spreekt tot de bewusteloze Justus) O heer, het spijt me.... Ik kan u niet meenemen, heer Justus... Het spijt me.....*(hij rent weg, Diomedes dragend. Justus blijft liggen)*

(licht podium uit)

(gordijn dicht)

SCENE 19

toneel: voortoneel

blz. 96ev

spelers: Verteller, Gretorix, Diomedes, Demetrius
 schaar, doek of washand, spiegeltje

(licht verteller)

Verteller: Gretorix vluchtte met Diomedes de brandende stad uit, terug naar Villa Verus Bautus. Hij moest zo snel mogelijk terug en Diomedes ongezien terugbrengen in zijn kamer... Het was een zware, moeilijke tocht, die eigenlijk veel te lang duurde...

Doodmoe en uitgeput legde Gretorix vele uren later Diomedes neer, toen hij vlak bij de villa gekomen was.

(licht op de plek waar dit gebeurt)

Gretorix: Diomedes, hoe gaat het? Voel je je goed?

Diomedes: *(antwoordt eerst niet, dan:)* Ik heb vanavond voor het eerst sinds vijf jaar mijn kamer verlaten.....Ik heb Petrus van aangezicht tot aangezicht gezien.....Ik heb heer Justus en jou hun leven zien wagen,... voor mij..... En het betekent niets.....Ik loop niet zelf terug naar huis.....Gretorix, ik ben niet genezen.....

Gretorix: *(geruststellend)* Er is nog tijd, mijn jonge meester.... Petrus heeft gezegd, dat je er nog niet klaar voor was....

(vragend) Diomedes, ik heb vanavond mijn best gedaan om er voor te zorgen dat je zou genezen... Het is niet gegaan zoals ik hoopte....Diomedes. Wil jij mij niet verraden als ik probeer je ongezien thuis te brengen?

Diomedes: *(voor zich uit kijkend)*..... Ik ben niet genezen..... *(stilte)*.....

Gretorix: *(vertwijfeld)* Mijn meester Diomedes. Ik weet niet wat ik moet doen.... Ik weet niet hoe ik ongezien binnen moet komen?.... O... als ik nu betrapt wordt, zal ik sterven.....

Diomedes *(afwezig voor zich uit sprekend)*: Ik ben niet genezen.... Ik loop niet zelf naar huis.....

(licht verteller)

Verteller: Gretorix wist niet meer wat hij moest doen. Hij was doodmoe, zijn armen deden pijn en de hete wind deed zijn brandwonden schrijnen. Even kwam er de gedachte in hem op om weg te lopen. Hij kon Diomedes hier laten liggen en er vandoor gaan. Vluchten... Weg van villa Verus Bautus.... Weg uit Rome.... Niemand zou hem nu tegenhouden..... Maar hij deed het niet.

(licht verteller uit)

Demetrius *(is opgekomen en legt een hand op Gretorix' schouder)*: Gretorix.

Gretorix: *(Geschrokken)* Demetrius..... Wat liet je me schrikken... O, Demetrius,..... ik dacht dat het de wacht was. Of Mancus.

Demetrius: Ik wachtte op je voor het geval er iets mis zou gaan. Vertel me, wat is er gebeurd?

Gretorix: Diomedes is niet genezen. Petrus zei, dat hij er nog niet klaar voor was.... Het geloof van Justus en mij was niet groot genoeg.

Demetrius: Justus Gallius? Was die er ook?

Gretorix: Ja. Hij heeft ons geholpen om door de brandende stad heen te komen.

Demetrius: En waar is heer Justus nu dan?

Gretorix: O, Demetrius. Ik moest hem achterlaten. We liepen door de brandende straten, toen er een huis instortte. Justus werd geraakt. Hij viel en was

bewusteloos. Ik heb hem naar een veilige plek gesleept. Meer kon ik niet voor hem doen. Ik heb Diomedes opgetild en heer Justus moest ik laten liggen tussen de brandende huizen.... Echt, ik kon niet anders...

Demetrius: Misschien zal hij het overleven....

Gretorix: Demetrius, hoe kom ik binnen?

Demetrius: Luister! Ik heb een plan.... Alle bewoners staan op het terras naar de brand te kijken. Ik zal zorgen, dat ze allemaal naar de stallen gaan om de brand te blussen die daar zal zijn. Als je hoort roepen 'brand, brand', dan ga je door hetzelfde poortje naar binnen als waardoor je de villa hebt verlaten. Heb je het begrepen?

Gretorix: Ja.

Demetrius: Ga dan! God zij met jullie.

(licht op verteller en kamer Diomedes)

Verteller: *(wat de verteller vertelt gebeurt op het podium en in de kamer van Diomedes)*

Demetrius stak het hooi in de stallen in brand. Terwijl iedereen hielp met het blussen van de brand, nam Gretorix Diomedes op en ging door het poortje naar binnen. Hij kwam ongezien in de kamer van Diomedes. Snel waste hij Diomedes en knipte wat verschroeide haren weg. Gelukkig had de mantel van Justus hem beschermd.

Diomedes had geen brandwonden. Hij legde Diomedes in zijn bed..... *(wachten tot Diomedes in zijn bed ligt)*

Toen was alles weer zoals het hoorde te zijn. Diomedes lag weer veilig en schoon in zijn eigen bed en niemand zou ooit weten, dat hij buitenshuis was geweest.....

Gretorix pakte een spiegel en keek naar zichzelf. Zijn haren, wimpers en wenkbrauwen waren geschroeid en zijn huid was op heel wat plekken verbrand. Het had geen nut te zeggen, dat hij deze avond niet was weggeweest. De brand had hem getekend. En de brand was begonnen lang nadat hij het recht had buiten te zijn.... Hij wist wat dit betekende: een flinke afranseling door Mancus.... En Diomedes kon hem deze keer niet beschermen.....

(licht kamer Diomedes uit)

(Gretorix gaat af naar plek voor scene 25)

SCENE 20

toneel: zaal en voortoneel

blz. 101

spelers: burger 1 en 2, Tigellenus, Nero
lier

(licht op verteller)

Verteller: De eerste boodschapper met het bericht over de brand in Rome kwam vroeg in de morgen in Anzio aan. De keizer ontving hem, maar besteedde verder geen aandacht aan het bericht. Immers: Rome brandde altijd wel ergens. Toen in de loop van de dag meer boodschappers kwamen en duidelijk werd, dat het hele centrum van Rome in brand stond, besloot de keizer zelf naar Rome te gaan. Toen werd duidelijk dat Justus Gallius niet op zijn post was. Onderzoek wees uit, dat hij de vorige dag in de loop van de middag het kamp had verlaten. Keizer Nero vertrok zonder Justus Gallius, maar met een gevolg van soldaten en dienaren naar Rome. Tegen de avond bereikten ze de stad.... Toen hoorde de keizer voor het eerst het morren van zijn volk.....

(licht verteller uit)

(keizer Nero verschijnt op het voortoneel, burger 1 en 2 gaan staan in de zaal)

(licht op de keizer, eventueel weinig licht in de zaal)

burger 1: Het is de keizer die dit heeft beraamd. Hij heeft de stad in brand laten steken om ruimte te krijgen voor zijn nieuwe paleis!

burger 2: Maar zal hij mijn huis weer opbouwen?

burger 1: Nee, natuurlijk niet. Het gaat hem om zijn eigen voordeel. Hij wil alleen maar plaats voor zijn paleizen, zijn plantsoenen, zijn pleinen en zijn fontein. Wat kunnen de gewone burgers van Rome hem schelen. Nero wil dat Rome brandt, omdat hij plek nodig heeft!

(licht verteller)

Verteller: De brand duurde ruim drie dagen. Toen leek de brandwacht de brand meester te zijn. Maar in de nacht die volgde laaide de brand weer op, heviger en feller dan ervoor. Keizer Nero was aangedaan door wat er met zijn stad gebeurde. Terwijl de keizer vanaf het balkon van zijn paleis over de brandende stad uitkeek, kwam Tigellenus naast hem staan.

(licht verteller uit)

(muzikanten spelen zacht het rustige deel, zacht)

Tigellenus: Hoe verschrikkelijk is deze brand. Welk een zwaar lot heeft de bevolking van deze stad te dragen.... Maar,..... machtige keizer,..... er zal veel ruimte ontstaan. Die kunt u, machtige keizer, gebruiken voor de aanleg van prachtige parken en nieuwe fontein om Rome te verfraaien.

Nero: Plantsoenen? Fontein? In plaats van huizen voor mijn volk? En dat zou IK doen,... IK, die de vader ben van mijn volk?

Tigellenus: Natuurlijk zult u ook huizen en kazernes bouwen voor het volk.... Zij zullen een plaats krijgen in het nieuwe Rome... Het Rome, gemaakt door keizer Nero!.... Maar nu is het een droevig en triest gezicht.... Rome, brandend aan uw voeten....Nooit is er zulk een tragisch onderwerp geweest voor een lied... Mijn machtige keizer,.... is dit niet het zingen van een tragisch, lyrisch lied waard..... Werd er ook niet gezongen over de tragische ondergang van Troje?.... Kunt gij dan niet zingen over het tragische lot, dat uw stad treft?..... Hier, ik heb uw lier al voor u meegenomen..... Zingt gij voor ons een klaagzang over het brandende Rome....

Nero: Ik zal zingen.... mijn edele, heldere stem zal zingen over het leed van mijn volk.... over het brandende Rome.... Ik zal mijn volk begeistere met mijn lied en mijn snarenspeel... O, muze, geef mij de juiste woorden op dit tragische moment in de geschiedenis van Rome.... *(Hij speelt op zijn lier en zingt)*

(de muzikanten spelen het snelle deel, harder. Nero zingt op die melodie)

"O Rome, hoe fel wordt gij verteerd door vlammen en vuurgeweld.

O, Rome, mijn stem, gepassioneerd, bezingt uw leed, ik, grote held...."

Mijn stem kan niet op tegen het vuurgeweld. Laat ons naar binnen gaan en deze aanblik niet langer aanschouwen.

(zij gaan af. Muzikanten stoppen met spelen)

burger 1: Zag je de keizer? Zag je hem staan op zijn balkon met zijn lier?... Hij bezong het leed van zijn volk!

burger 2: Onze keizer zingt, terwijl wij hier verbranden... De keizer jubelt, terwijl zijn stad in lichterlaaie staat.

burger 1: Vervloekt de keizer,... Wat hebben we aan een keizer die alleen op eigen voordeel uit is en geniet van het leed van zijn volk.

burger 2: Het laat hem onverschillig, dat wij hier beneden onze huizen hebben verloren. En sommigen hebben zelfs hun familie en al hun bezittingen verloren. O wee, o wee,...

(licht keizer uit, licht verteller aan)

Verteller: Het duurde een week voordat de brand was uitgewoed. Toen was een derde deel van de stad Rome in de as gelegd. De haat van het volk kroop omhoog naar het paleis van de keizer. Het volk mopperde..... Er werd verteld, dat de brandwachten op de avond van de brand allemaal vrijaf hadden gehad..... Dat er mannen waren gezien, die met brandende fakkels hadden rondgelopen..... Dat de brand op vele plaatsen tegelijk moest zijn aangestoken..... Keizer Nero had Rome voor zijn eigen doeleinden in brand gestoken.....

SCENE 21

toneel: voortoneel

blz. 107

spelers: Justus, Mancus

Verteller: Op een middag vlak na de brand kwam Justus Gallius naar Villa Verius Bautus. Hij had de brand overleefd. Justus Gallius was benieuwd hoe het met Gretorix en Diomedes was. Hij werd ontvangen door Mancus, de opzichter.

(licht verteller uit, licht voortoneel aan)

(Mancus en Justus komen op)

Mancus: Een goede middag, heer pretor.

Justus: Gegroet, Mancus....

Mancus: Wat brengt u naar Verius Bautus? Heer Bautus en zijn vrouw zijn niet uit Anzio teruggekeerd. Zij zijn dus niet hier. Ze vonden het niet nodig terug te keren toen ze hoorden dat wij veilig waren...

Justus: En hoe is het met de jonge meester Diomedes?

Mancus: De jonge meester heeft koorts. Ik heb de heelmeesters laten komen, maar zij vinden geen oorzaak voor de koorts. Volgens mij is de jongen ziek omdat hij wordt verwaarloosd door die Britse slaaf van hem. Hij loopt de meeste tijd in de stad rond, in plaats van te zorgen voor Diomedes.... Maar dat is nu afgelopen. Het zal lang duren voordat hij weer 's avonds de stad in zal gaan. Hij is er goed voor gestraft.... Eerst door het vuur en daarna door mij. Hij heeft een forse afranseling gehad!

Justus: Heeft de slaaf in de brand wonden opgelopen?

Mancus: Daardoor wist ik dat hij in de stad was geweest. Zijn huid zat vol brandwonden en zijn haren waren geschroeid. De kamer van Diomedes stonk naar brand..... Maar ik zie dat u zelf ook gewond bent geraak, heer. Maar u was ongetwijfeld bij de brand om uw plicht te doen.

Justus: Ik wil de jonge meester een ogenblik spreken. Kan dat?

Mancus: Hij zal u niet herkennen. Het heeft geen zin.

Justus: Toch wil ik hem graag even zien....

Mancus: Volgt u mij dan maar....

(Ze gaan naar de kamer van Diomedes)

Licht voortoneel uit, kamer Diomedes aan)

SCENE 22

toneel: kamer Diomedes

blz. 108

spelers: Gretorix, Diomedes, Justus Gallius, Mancus

Mancus: Diomedes, er is bezoek voor je...

Justus: Gegroet, mijn vrienden.....

(Mancus af, deur dicht. Gretorix loopt naar Justus en valt voor hem op zijn knieën)

Gretorix: O, heer.. O, heer Justus. Ik moest u achterlaten! Ik kon u en mijn jonge meester niet beiden redden. O, wat ben ik blij dat u nog leeft... O, ik dank de Christus, dat u gered bent....

Justus: Ik maak het goed..... Maar neem alsjeblieft eerst mijn helm. Hij doet pijn op mijn pijnlijke hoofd. *(Gretorix neemt de helm aan en legt hem weg)*
Zo.... dat is beter..... *(tot Gretorix)* Jij hebt Diomedes kunnen thuisbrengen, zonder ontdekt te worden?

Gretorix: Ja, heer. Demetrius heeft me geholpen. Hij heeft op me gewacht en er voor gezorgd, dat ik naar binnen kon zonder gezien te worden. Niemand weet, dat Diomedes die nacht zijn kamer heeft verlaten.....

Justus: God was met je, mijn jongen..... Maar nu maakt je meester het niet goed.

Gretorix: Het was te veel voor hem.... Het was de angst,.... misschien de koude wind van die avond.... Maar misschien is het ergste voor hem, dat hij niet is genezen.... dat zijn geloof niet groot genoeg was.

Justus: Hij was er nog niet klaar voor.... Maar zijn tijd komt nog wel..

Gretorix: De angst heeft hem zijn geloof ontnomen..... Maar heer Justus,.. hoe wist Petrus dat?

Justus: Petrus wist het. Petrus weet en ziet meer dan jij en ik weten en zien. Geloof me, Gretorix. Petrus bezit krachten, die wij niet kennen. Ik ben bij Petrus geweest de afgelopen dagen. Ik heb gezien hoe Petrus hielp. Hij was overal, samen met vele andere Christenen, om te helpen waar hij kon. Waar de brand het felst was durfde hij naar binnen te gaan. En hij kwam naar buiten met zijn armen vol kinderen, die hij redde uit de vlammenzee. Hij was overal, troostte de treurende, verzorgde gewonden, kalmeerde wanhopigen, hij gaf de stervenden vrede.....Ik zag een keer hoe zijn haren in brand stonden. Het was als een vuurkroon rondom zijn hoofd.

Gretorix: Maar hoe bent u uit die vlammenzee gekomen?

Justus: Het was mijn tijd nog niet, zullen we maar zeggen. Gretorix, ik heb geluk gehad, veel geluk..... Ik ben bijna levend geroosterd. Toen ik bij bewustzijn kwam, dwaalde ik versuft door de straten. Ik hoorde mensen schreeuwen om hulp. Toen ben ik gaan helpen. Ik vergat de keizer... Ik vergat dat ik in Anzio moest zijn..... *(hij kijkt bedroefd)*....

Gretorix: Waarom kijkt u zo bedroefd?... U bent gered... U leeft nog.....

Justus: Gretorix,....er waren ook andere Christenen.... Christenen, die meenden dat deze brand het einde betekende van het Romeinse Rijk... Ze liepen jubelend en zingend door de straten, omdat het Koninkrijk Gods nabij was... Zij hielpen niet. Er waren er zelfs, die het vuur verder verspreiden..... Ook dat zijn Christenen.... *(stilte)*.....

Gretorix, ik moet nu gaan. Zorg goed voor Diomedes. Hij heeft je hulp nu meer nodig dan ooit.... Gegroet, Gretorix. God zij met je.

Gretorix: Tot ziens, heer Justus.

(Heer Justus af)

(licht uit)

SCENE 23

toneel: voortoneel, zaal

blz. 113

spelers: Verteller, ballengooier

Mand met genummerde ballen, een aantal prijzen

(licht verteller aan)

Verteller: Het volk van Rome bleef mopperen en mokken tegen de keizer. De keizer wilde het vertrouwen van zijn volk terug te winnen. Hij opende zijn particuliere tuinen, liet er tenten bouwen voor de slachtoffers van de brand en gaf hen voedsel en kleding... En hij liet nieuwe huizen en huurkazernes bouwen voor zijn volk....

Maar de keizer bezweek al snel voor de verleiding om ook voor zichzelf te bouwen. Terwijl de nieuwe huizen voor het volk nog niet klaar waren, gaf hij de opdracht aan zijn architecten om een nieuw paleis te bouwen, groter en mooier dan alles wat er tot nu toe in Rome gebouwd was. Binnen slechts zeven maanden was Rome een prachtig paleis rijker: Nero's Gouden Huis, het schitterendste paleis, dat Rome ooit gezien had.....

Beneden in de straten stonden de hongerige en dakloze bewoners van Rome te midden van de half afgebouwde, in de steek gelaten huizen. Zij keken zwijgend en vol afgunst omhoog naar de hoge, glinsterende muren van Nero's Gouden Huis..... Keizer Nero probeerde zijn volk op zijn hand te krijgen. Hij liet geweldige spelen organiseren en spectaculaire wedstrijden houden. Uit vreemde streken kwamen vreemde, wilde dieren die moesten vechten met gladiatoren.... Keizer Nero deed alles om zijn volk te plezieren.

In de pauze van spelen en gladiatorgevechten liet de keizer een dienaar ballen in het publiek werpen. Als je geluk had en je had een bal met een nummer, dan mocht je na afloop van het spektakel een prijs komen ophalen.

(licht verteller uit, weinig licht in de zaal aan)

(Er komt een dienaar op met een mand vol ballen, hij loopt tussen het publiek)

Dienaar: *(roepend en tussendoor ballen in het publiek werpend)* Vang de bal! Vang de bal! Ze brengen u geluk. Hebt u een genummerde bal dan kunt u na afloop uw prijs komen afhalen in het paleis van keizer Nero. Vang de bal! Vang de bal! Omdat we hier in Emmen geen paleis van keizer Nero hebben, kunt u uw prijs afhalen in de conciërgekamer. Vang de bal. Vang de bal.

(Hij gaat door tot alle ballen op zijn, zijn tekst steeds herhalend)

(licht zaal uit, verteller aan)

Verteller: Maar toen de spelen waren afgelopen, het geld voor de geweldige spektakels op was,... ja, toen begon het volk weer te morren en te mopperen. Zij hadden nog steeds geen huizen en leden nog steeds honger. En zij dachten nog steeds dat keizer Nero zelf de stad in brand had laten steken.

Keizer Nero begreep dat hij wat moest doen aan de geruchten die onder het volk werden verteld. Hij moest een schuldige vinden voor de brand.....

Toen Nero er met zijn vrouw over sprak, had zij een heel goed idee.....

Die zelfde avond liet keizer Nero de senaat bij elkaar komen. Hij had een belangrijke mededeling te doen.

(licht verteller uit)

SCENE 24

toneel: senaat

biz. 119

spelers: Nero, Tigellenus, senaatsleden, hoge politiefunktionaris
banken, troon

(Gordijn open; senaat)

(licht op senaat)

Nero: (krachtig, bijna schreeuwend spreken) Ik heb een belangrijke mededeling te doen. Een mededeling die alle geruchten onder het volk de kop in zal drukken. In de afgelopen maanden heb ik onderzoek laten doen.... Onderzoek naar de oorzaak van de brand, die onze prachtige stad Rome zo smartelijk heeft getroffen..... Ik heb ontdekt, wie de schuldigen van de brand zijn.... (zijn stem verheffend) Luister goed: ik, keizer Nero, weet wie de schuldigen zijn aan deze alles vernietigende brand..... (stille).... (Hij lacht, van opwinding, spanning; dan schreeuwt hij het uit) De Christenen!!... De Christenen hebben de brand aangestoken!!

Allen spreken door elkaar, instemmend met de keizer:

Zij willen de ondergang van Rome / Zij prediken een koninkrijk dat groter is dan ons Romeinse Rijk / Zij weigeren onze keizer als een God te erkennen / Dood aan de christenen, dood aan de brandstichters./ Zij waren verheugd toen Rome brandde, zij zongen liederen in de straten toen Rome brandde etcetera etcetera.....

Nero: *(heft zijn hand op om stilte, de stemmen verstommen)* Wie heeft er iets te zeggen op de woorden die uw keizer tot u heeft gesproken?

Hoofd van Politie: Machtige keizer, gij moet weten dat er vele Christenen zijn in Rome. Vooral onder de slaven en de arme Romeinen. Zij hebben zich laten bekeren door Simon Petrus, de man die de leer van de Christenen predikt. Zelfs in uw paleis bevinden zich Christenslaven.....

Nero: In mijn paleis? Zij zullen worden gevangen genomen. En die Simon Petrus! Neem hem onmiddellijk gevangen! Hij is de aanstichter van al dit onheil!

Tigellenus: Goddelijke keizer. De meeste Christenen zijn slaven, vreemdelingen en arme Romeinen. Maar er zijn ook hooggeplaatste en invloedrijke Romeinen die zich hebben bekeerd tot het Christelijk geloof. Die Simon Petrus heeft volgelingen in de hoogste standen. Ik meen dat wij hen tot afschrikwekkend voorbeeld voor ons volk moeten terechtstellen.

Nero: (bijna buiten zich zelf van tevredenheid) Ja, ja.. Natuurlijk! Indien er hooggeplaatste Romeinen schuldig worden bevonden, zullen zij een afschuwelijk voorbeeld zijn voor mijn volk. Het volk zal zien, wat wij doen met ongelovigen, die zich met valse goden inlaten. Zij zullen mij smeken om genade, maar zij zullen het niet krijgen. (schreeuwend) Dood aan deze verraders van Rome!! Dood aan de tegenstanders van de keizer! (weer gewoon krachtig) Wij zullen hun bestraffing als en offer opdragen aan Jupiter ter verzoening van de ramp, die Rome heeft getroffen. Wij zullen een geweldige rechtszaak organiseren waarbij de christenen terecht zullen staan.

Tigellenus: Machtige keizer, wilt gij een proces? Een proces tegen alle Christenen? Mijn beste keizer, het zijn er duizenden..... Laten we een proces voeren tegen enkele van hen. De rest kunnen we daarna gezamenlijk terechtstellen.

Nero: Geweldig Tegellinus. Inderdaad. Wij spreken recht over enkele en kunnen hen allen daarna gevangennemen en terechtstellen.....

Mannen van de senaat! Morgen zal heel Rome volhangen met plakkaat waarop om inlichtingen wordt gevraagd. Er zullen extra politieposten worden ingericht om alle gegevens te kunnen verzamelen. Wij zullen de Christenen uitroeien!!

(Gordijn dicht)

(licht uit)

SCENE 25

toneel: Kamer van Diomedes blz. 122

spelers: Verteller, Vrouwe Pomponia, Vrouwe Gallia, Diomedes, Gretorix, Marcus,

(licht verteller)

Verteller: De volgende middag kwam vrouwe Pomponia op bezoek bij vrouwe Gallia, om daar te horen welke verhalen er over de Christenen werden verteld. Ze hoorde dat de stad vol tumult was, dat er overal extra politiebureaus waren ingericht, dat mensen elkaar verdrongen om hun verhalen over de christenen te vertellen aan de ambtenaren. Toen vrouwe Pomponia genoeg gehoord had, vroeg ze aan vrouwe Gallia om Diomedes te mogen bezoeken.

(licht verteller uit, licht op voortoneel en kamer Diomedes aan)

(vrouwe Gallia en vrouwe Pomponia lopen naar de kamer van Diomedes)

Vrouwe Gallia: (geprikeld, beetje boos) Hij is erg humeurig.... Ik weet niet wat hem bezielt de laatste tijd. Hij wil met niemand spreken,... (spottend) alleen met die Britse slaaf van hem.

Vrouwe Gallia: Dat is reden te meer om hem met een bezoek te vereren. Misschien kan ik hem wat opvrolijken.

Vrouwe Gallia: Dat zal u vast niet lukken..... Niets lijkt hem te interesseren....*(Ze gaan de kamer van Diomedes binnen)*

Vrouwe Gallia: Kijk eens mijn zoon.... Er is bezoek voor je.. Hier is vrouwe Pomponia.... Ze heeft speciaal naar jou gevraagd... Wil je een beetje aardig tegen haar doen...

Diomedes: Ja, moeder....

Vrouwe Pomponia: Dag, mijn beste Diomedes... Hoe gaat het...

Diomedes: Goed.... *(Stilte)*...

Vrouwe Pomponia: En waar is Gretorix?

Diomedes: Die is de stad in..... *(Stilte)*...

Vrouwe Pomponia: En hij vertelt jou wat er allemaal in de stad gebeurt?

Diomedes: Ja, als ik Gretorix en de andere slaven niet had, zou ik niet veel weten over wat er in de stad gebeurt. Mijn moeder vertelt me niets..... *(stilte)*... Die is drukker met haar kleren en haar vriendinnen dan met mij...

Vrouwe Gallia: (boos) Ja, ja,.... maak mij maar weer zwart in het bijzijn van anderen.... Hoe veel heb ik niet voor je gedaan?... Alle doktoren hebben we hier gehad om je te genezen.... Alle goden hebben we aangeroepen.....Wat ben je een ondanbare jongen....

Vrouwe Pomponia: Diomedes, zo mag je niet spreken over je moeder.

Diomedes: Het is toch zo..... *(stilte)*.....

(buiten op de gang klinkt gestommel. Gretorix komt de kamer van Diomedes binnen. Hij ziet er verwilderd en aangedaan uit)

Vrouwe Gallia: (scherp en boos) Waarom kom jij hier als een wilde binnenstormen? Kun jij je niet een beetje gedragen in dit huis?

Gretorix: Ja vrouwe,.... het spijt me....

Vrouw Gallia: (tot vrouw Pomponia) Ik hoop, dat je het niet erg zult vinden, Pomponia, maar ik moet nu echt naar mijn andere gasten terug..... (tot Diomedes) En doe en beetje aardig tegen vrouw Pomponia, wil je!... En let er op dat die wilde van je zich ook een beetje gedraagt... Dat is toch geen manier van binnenkomen.....

(tot Pomponia) Pomponia, ik hoop dat je het begrijpt. Ik moet terug naar mijn gasten, en daarna naar keizer Nero. Hij heeft ons uitgenodigd voor een groot galafeest.....

Vrouw Pomponia: Maar natuurlijk.... Gretorix zal me straks wel uitgeleide doen. Ga gerust...

(vrouw Gallia gaat af. Gretorix sluit de deur achter haar. Dan draait hij zich om)

Gretorix: Heer Justus! Ze hebben heer Justus opgepakt. Ze hebben hem als een misdadiger naar de gevangenis gebracht.

Diomedes: (verbaasd) Justus Gallius? En waarom?

Vrouw Pomponia: Jij behoort deze dingen niet te weten, Diomedes.

Gretorix: (geëmotioneerd, heftig) Hij moet ze juist wel weten. Diomedes weet waar heer Justus werkelijk was op de avond van de brand. Ik weet het ook, maar ik kan niet getuigen. Ik ben maar een slaaf. Mijn woord is niets waard.... Diomedes, wil jij getuigen om heer Justus vrij te krijgen?

Vrouw Pomponia: Wat kan Diomedes nou weten? Hij ligt hier al jaren in deze kamer....

Gretorix: Diomedes, vertel het haar.... (tot Pomponia) U moet ook weten wat er op de avond van de brand is gebeurd.....

Diomedes: Ik zal alles vertellen wat nodig is.... Maar eerst wil ik weten waarom heer Justus is gevangen genomen....

Gretorix: Diomedes,... je weet van de verschrikkelijke brand van Rome... De keizer geeft de schuld van deze brand aan de Christenen.... Die zouden de brand hebben aangestoken om zo een nieuw koninkrijk te stichten. Waarschijnlijk zijn er ook beschuldigingen tegen heer Justus binnengekomen....

Vrouw Pomponia: Maar dat begrijp ik niet.... Op de avond van de brand was heer Justus in Anzio, bij de keizer....

Gretorix: Vrouw Pomponia..... Op de eerste avond van de brand was heer Justus niet in Anzio.... Hij was niet bij de keizer....

Vrouw Pomponia: Wat zeg je? Was Justus Gallius niet in Anzio?

Gretorix: Nee, vrouw....(Hij gaat naast Diomedes zitten aan de andere kant van het bed, tegenover vrouw Pomponia)... Hij was bij een vredesfeest van de Christenen hier in Rome.... Wij waren er ook....

Vrouw Pomponia: Diomedes ook? Dat kan toch niet?

Diomedes: Gretorix heeft mij op die avond meegenomen naar zo'n vredesfeest. Hij heeft me in een karretje door de stad geduwd...

Gretorix: We hoopten dat Simon Petrus Diomedes zou genezen....

Diomedes: Er waren daar veel mensen. Veel mensen moeten Justus Gallius hebben gezien.... Zij kunnen voor hem getuigen....

Vrouw Pomponia: Maar Diomedes... Dat waren allemaal Christenen. Wie zal er een Christen geloven?.....(tot Diomedes) Jij was er ook bij?

Diomedes: Ik was er ook.

Vrouw Pomponia: Ik denk dat alleen jij hem kunt redden, Diomedes. Jouw stem heeft waarde,... jij bent de zoon van een senator.

(Op dat moment klinkt er gestommel buiten. De deur wordt opengegooid en daar staan Mancus en twee politieagenten)

Mancus: Daar!! Die slaaf, dat is hem! Grijp hem!!

(de twee agenten stappen op Gretorix af om hem gevangen te nemen)

Vrouw Pomponia: *(gaat staan en stapt naar voren. Ze spreekt krachtig)* Stop daar mee! Geef hier een verklaring voor! Dit is mijn slaaf. Ik heb hem slechts aan deze huishouding uitgeleend. Ik eis een verklaring!

Politieagent: Hij wordt beschuldigd van brandstichting.

Vrouw Pomponia: En wie getuigt er tegen hem?

Politieagent: *(kijkt in zijn papieren en leest er uit voor)* Hij ontstak opzettelijk een vuur in de werkruimte van Simon Magus. Getuigenis uit de eerste hand. Simon Magus zelf getuigt tegen hem..... *(tegen de andere agent)* Kom, we nemen hem mee! *(Ze pakken Gretorix vast en willen hem wegvoeren)*

Diomedes: Het is niet waar! Gretorix kan geen vuur gemaakt hebben in de werkkamer van Simon Magus. Hij is mijn lijfslaaf en hij was de hele nacht bij mij.

Mancus: O ja? En hoe kwam hij dan aan die brandwonden en aan die verschroeide haren? Dit zullen we onderzoeken! *(tot de agenten)* Jullie kunnen hem meenemen....*(De agenten nemen Gretorix mee. Ook Mancus af)*

Diomedes: *(roept hen na)* Ik zal mijn vader in mijn naam laten getuigen. Hij is onschuldig!..... *(stilte)*.....

Vrouw Pomponia: Mijn zoon,.... dit is een leugen die veel kracht en moed zal vergen. Heb jij die kracht en die moed?

Diomedes: Die heb ik voldoende.... Ik heb voldoende moed voor Gretorix. ...*(stilte)*.....Ik moet u vertellen hoe het werkelijk is gegaan, die avond.....Gretorix heeft me meegenomen. Hij meende, dat Simon Petrus me zou kunnen genezen. Ik geloofde daar zelf ook in, maar toen we door de stad liepen werd ik door angst overvallen.... En toen kwamen we Simon Magus tegen. Ik heb Simon Magus om hulp gevraagd; ik dacht alleen aan mijzelf. Daarmee bracht ik Gretorix in groot gevaar..... *(stilte)*.....Op die avond heeft Gretorix alles voor mij gedaan om mij te genezen.... Ik ben bereid om nu alles voor hem te doen. Ik kan zijn leven redden, zoals hij het mijne wilde redden.... Ik zal zweren, vrouw Pomponia, bij alle Romeinse Goden.... En ik spreek de waarheid, als ik zeg, dat Gretorix niet van mijn zijde is geweest....

Vrouw Pomponia: Je bent moedig, mijn zoon..... Ik hoop, dat God je de kracht zal geven Gretorix te helpen....

Diomedes: Vrouw,.... begrijpt u, wat het betekent als ik voor Gretorix getuig?.... Als ik zweer, dat Gretorix hier bij mij is geweest, kan ik niet getuigen voor Justus Gallius.... Ik kan ze niet alle twee helpen.... *(stilte)*.....
(De deur gaat open; Mancus verschijnt in de deuropening)

Mancus: Ik zal er voor zorgen dat Melas en Pallius de taken van Gretorix overnemen. Zij zullen beter voor je zorgen dan die Britse slaaf.... En ik zal uw moeder hierover inlichten als ze terugkeert uit het Gouden Huis van keizer Nero.....
(draait zich om, maar bedenkt nog iets. Hij spreekt tot vrouw Pomponia) ... O, ja,.... er is er nog een voor wie uw bescherming niets meer kan betekenen. Demetrius!! Ik heb zelf gezien hoe hij uit de stallen sloop toen daar brand uitbrak. De politie zoekt hem nu en het zal niet lang meer duren voor ze hem te pakken hebben.... Rome verlangt de dood van zulke schurken....*(Hij verlaat de kamer, slaat de deur dicht)*

Vrouw Pomponia: Mijn arme Diomedes, ik moet gaan.... We verkeren allemaal in een verschrikkelijk groot gevaar. Ik zal doen wat ik kan om iedereen te helpen. En ik weet, dat jij zult doen voor Gretorix wat je kunt.... God zij met je, Diomedes.

(vrouw Pomponia verlaat de kamer van Diomedes)
(licht uit)

SCENE 26

toneel: kamer Diomedes

blz. 137

spelers: Diomedes, Melas, Pallius, Vrouwe Gallia, Xania.

(Diomedes op zijn bed. Naast hem de twee slaven Melas en Pallius. Vrouw Gallia komt binnen met Xania.)

(licht kamer Diomedes)

Vrouwe Gallia: (boos) Wat is dit nou weer voor onzin.... Waarom moet ik er voor gaan zorgen dat die slaaf van jou terugkomt.... Onzin!! Xania kan jou prima verzorgen. Jij hebt die barbaar niet nodig.... En ze zeggen dat het nog een Christen is ook! En dat in mijn huis!....Hij is een Christen.. en een misdadiger.... Wij hebben geluk gehad dat we niet allemaal zijn verbrand!!.... Nee, mijn lieve zoon,... we mogen blij zijn dat hij is opgepakt. Het is goed dat we hem kwijt zijn....En als ik aan die Justus Gallius denk,.. zo'n samenzweerder... en zo dicht bij de keizer.... In wat voor een tijd leven we... Je kunt niemand meer vertrouwen....Ik heb vrouwe Pomponia een scherpe opmerking gemaakt dat ze zulk volk in ons huis heeft gebracht. Dat zij met zulk gespuis omgaat moet ze zelf weten,... maar dan ook anderen daarin betrekken....Maar kom, ik moet gaan.. De keizer heeft ons uitgenodigd. Hij wil onze raad horen over zijn plannen voor een groot galafeest...En vergeet die slaaf maar, jongen... Doe het voor mij....

Diomedes: Ik wil hem terug! Roep vader! Ik wil met hem hierover spreken... Ik zal zweren bij alle goden dat Gretorix in de nacht van de brand niet van mijn zijde is geweest.

Vrouwe Gallia: Maar dat is onzin.. Klinkklare onzin. Marcus heeft gezien dat hij brandwonden had.... zijn haren waren geschroeid. En de grote Simon Magus heeft gezworen dat hij hem naar zijn kelder is gevolgd en hem daar heeft aangevallen. Jouw slaaf heeft hem bewusteloos geslagen en toen de boel in brand gestoken. Die Gretorix is een brandstichter!!! ... En een Christen!! Er bestaat geen twijfel aan zijn schuld. (met lieve woorden) Heus Diomedes,.. je begrijpt toch wel dat hier niets tegen in te brengen is... Ach jongen,.. je moet deze zaken aan ons overlaten. Jij begrijpt zulke dingen niet.

Diomedes: (na een pauze) Dus u wilt vader niet laten halen?

Vrouwe Gallia: (fel) Nee, natuurlijk niet! Je vader zou er alleen maar boos om worden.

Diomedes: (kalm en onbewogen) Goed!... Dan zal ik sterven....

Vrouwe Gallia: (Boos en verbaasd) Wat!?

Diomedes: Dan zal ik sterven... Dat zou erg gemakkelijk zijn, moeder. Ik hoef alleen maar te stoppen met eten en drinken....Begrijpt u niet, moeder,... hoe weinig er voor mij is om voor te leven. Wat heeft mijn leven voor zin? Een moeder die zich voor mij schaamt en een vader die niet naar mij omkijkt... En een vriend die bij me wordt weggehaald!... O, ik zou heel gemakkelijk kunnen sterven. Ik hoef alleen mijn greep op het leven maar los te laten.....

Vrouwe Gallia: (vertwijfeld, angstig) Maar Diomedes... Dat kun je toch niet doen? Ik weet dat je heel zwak bent... Je bent na die ziekte nooit helemaal de oude geworden... Maar je moet wel blijven eten!!

(Ze neemt een besluit en zegt tot Xania)

Xania... ga direct Senator Verius halen.. Zeg dat ik hier op hem wacht...

(licht uit)

(licht kamer Diomedes aan)

(Vrouw Gallia zit naast het bed van Diomedes. Senator Verius komt binnen.)

Verius: (Tot vrouwe Gallia, heftig) Wat is dit nu weer?! Waarom word ik van een belangrijke bespreking weggeroepen? En nog wel naar de kamer van Diomedes? Wat heeft deze onzin te betekenen?

Vrouwe Gallia: (Tot Diomedes) Zeg het maar...

Diomedes: Vader,... u moet zorgen dat Gretorix mijn slaaf vrij komt.... Hij is onterecht opgepakt... Simon Magus heeft gelogen.. En ik zal zweren, dat Gretorix tijdens de avond van de brand de hele nacht aan mijn zijde is geweest... Kies uw goden en ik zal zweren... Gretorix is onschuldig.. Hij heeft niets met de brandstichting te maken!

Verius: Simon Magus is een belangrijk man. Hij vermaakt de keizer. Ik kan hem toch niet een leugenaar noemen?

Diomedes: Ik zal zweren.. En het is toch niet nodig te zeggen dat Simon Magus liegt? Het kan ook een andere jongen geweest zijn...

Verius: Nee, mijn zoon,... je bent ziek... Jouw ziekte heeft je brein verhit... Je ziet allerlei gekke dingen en hebt onmogelijke gedachten. Ik ga hem niet vrijpleiten. *(Hij draait zich om en loopt weg, maar halverwege stopt hij omdat Diomedes zegt:)*

Diomedes: Goed.... Dan zal ik sterven.

Verius: Jij zult wat?!?

Diomedes: Ik zal sterven... Het leven heeft voor mij zijn zin verloren..

Verius: (vertwijfeld) Maar Diomedes.... Dat kan toch niet...

Vrouwe Gallia: (barst in tranen uit) Ooo, Verius... Ga toch naar de keizer en zorg dat die slaaf vrij komt... Ooo,... *(Huilt, hoofd in handen)*

Verius: (Boos, fel) Wat is dit voor een onzin? Zal ik me belachelijk maken bij de keizer voor een armzalige slaaf? Het moet toch echt niet gekker worden in dit huis!

Vrouwe Gallia: (smekend) Maar Verius,.. zie je dan niet hoe kwetsbaar hij is. Als hij zou willen, sterft hij werkelijk.....Ooo, waarom moet dit ons toch gebeuren..... *(huilend, hoofd in handen)*

Verius: (heft vertwijfeld zijn handen omhoog, boos) O,.. bij Jupiter..... *(zich bedenkend)* Goed,.. goed,... Ik zal er voor zorgen!.. *(tot Diomedes)* Ik zal de keizer verzoeken jouw Gretorix vrij te laten. *(hij draait zich om en wil weg gaan)*

Diomedes: Vader?

Verius: Wat nou nog meer?

Diomedes: Vader,... ik wil uw belofte, dat Gretorix als hij terugkomt, van niemand last zal hebben... Van niemand.... ook niet van Mancus... Ik wil uw belofte, vader! U zult hem beschermen!

Verius: (boos) Ik ben bereid om alles te doen,.. als je me nu maar met rust laat! *(verheft zijn stem)* Hoor je! Ik zal alles doen! *(tot vrouwe Gallia)* Nou,.. is die onzin hiermee afgelopen?... Nog nooit heb ik zo'n drukte meegemaakt om een slaaf. *(tot Diomedes)* Ik zou zo twintig ander slaven voor je kunnen kopen. En heel wat betere!

Diomedes: (heel rustig) Ik wil alleen Gretorix..

Verius: (kortaf) Ja,.. dat heb ik begrepen.

(Verius draait zich om en verlaat de kamer. Vrouw Gallia volgt hem)
(Diomedes ligt op zijn bed, gezicht vol van verdriet, ogen gesloten)

Melas: (stilte)..... Mijn meester? Wat scheelt er aan?.... Waarom huilt u?... U heeft gewonnen!! U zult Gretorix terugkrijgen.

Diomedes: (opent zijn ogen) Ja, Melas... Je hebt gelijk,.. ik zal hem terugkrijgen... Maar om hem terug te krijgen moest ik wel iemand anders opofferen....(stilte).. Nu is er niets meer wat ik voor Justus Gallius kan doen.
(licht uit)

SCENE 28

toneel: rechtszaal

blz. 141

spelers: Verteller, Prefect, getuige 1 t/m 6, Tigellenus
banken, rechterszetel

(licht verteller)

Verteller: Gretorix werd vrijgelaten, nadat keizer Nero dat had bevolen. De keizer was vermaakt over de toewijding van een arme verlamde voor zijn slaaf. Enkele weken later stond Justus Gallius terecht met vele andere christenen. De prefect van Rome, Titus Flavius Sabinus, moest recht spreken over de christenen die werden aangeklaagd.

(op een zijtoneel verschijnt de prefect)

(licht verteller uit, licht zijtoneel aan)

Prefect: (Krachtig sprekend) Ik ben Titus Flavius Sabinus, prefect van Rome. Ik ben dienaar van de keizer. Vandaag zal ik recht spreken over de christenen, die worden verdacht van het in brand steken van de stad Rome.

(Verandering van stemming. Hij spreekt nu rustiger, persoonlijker. Hij loopt terwijl hij spreekt)

Ik weet wat de christenen denken,.... ik weet wat de christenen doen..... Mijn geliefde vrouw, Petronella, en mijn schoonmoeder, vrouwe Pomponia,.... ook zij behoren tot de gemeenschap van christenen....Zij die terechtstaan hebben allen het zelfde geloof als mijn vrouw en mijn schoonmoeder. Dát is wat hen aangerekend wordt. Zij geloven in Christus.

(Weer krachtig sprekend) Het behaagt de keizer de christenen te veroordelen. En ik ben een dienaar van de keizer! Ik zal recht spreken over deze christenen als dienaar van de keizer.

(Het gordijn gaat open: Op het toneel: aangeklaagde christenen (met onder hen Justus Gallius), toekijkende Romeinen, aanklagers en getuigen (o.a. Tigellenus), vanuit de zaal komt Titus op. Hij loopt naar de rechterszetel en gaat zitten)

(licht middentoneel)

(gebiedend) Laat de rechtszaak beginnen!!

(getuige 1 gaat staan en spreekt): Ik heb Christenen gezien op de avond van de brand, die met fakkels door Rome liepen. Zij moeten de aanstichters zijn geweest van de brand. Zo willen zij hun eigen koninkrijk vestigen.

(getuige 2 gaat staan en spreekt): Tijdens de brand heb ik christenen gezien, die dansten en feestvierden en ze riepen: Dit is het einde van het Romeinse rijk. Het koninkrijk Gods zal nu weldra komen!

(getuige 3 gaat staan en spreekt): Datzelfde heb ik ook gezien. Ze juichten als er een huis instortte. Ze waren blij met elke Romein die de dood vond in de vlammen.

(getuige 4 gaat staan en spreekt): Alles wat gezegd werd, is waar. Ik heb

hetzelfde gezien. En ik heb gezien, dat de christenen weigerden te helpen bij het bestrijden van de brand.

(getuige 5 gaat staan en spreekt): Er waren er bij, die niet wilden helpen om de mensen te redden die in gevaar waren of gewond.... Ik heb ook gezien, dat er christenen waren, die het vuur weer aanstaken waar het gedoofd was. Zo wilden zij het koninkrijk vestigen, dat groter is dan het Romeinse rijk: het rijk Gods!

(In de zaal gaat een Romein staan. Ook hij spreekt)

(licht middentoneel dimmen, licht zaal zacht, maar hoeft niet)

getuige 6: Ook ik heb veel gezien tijdens de brand. Ik heb gezien, dat er vele christenen waren, die hun leven riskeerden om anderen te redden..... Ik zag christenen met brandende haren en verschroeide kleren uit huizen komen met in hun armen kinderen, die ze hadden gered.... Ik zag christenen de gewonden verzorgen... Ik zag veel goeds, dat werd gedaan door de christenen...

En ik zag meer. Ik zag veel Romeinen vluchten,.. Ik zag Romeinen, die alleen aan zichzelf dachten..... Ik zag Romeinen die weigerden anderen te helpen... Ik zag nog meer: Ik zag Romeinen die met brandende fakkels door de stad liepen..... Ik weet dat de brandwacht vrijaf had, de eerste avond van de brand..... (stilte)....

Maar mijn stem mag niet worden gehoord, want wat ik zeg is niet wat de keizer wil horen..... Velen hebben gezien, wat ik heb gezien..... Velen zouden kunnen getuigen vóór de christenen.... Maar niemand durft zo'n getuigenis uit te spreken,.... want dat is niet wat de keizer wil horen.... Het zou hem zijn leven kunnen kosten. (Hij gaat weer zitten)

(licht zaal uit, middentoneel vol)

(Tigellenus staat op en stapt naar voren)

Tigellenus: Ik, Tigellenus, hoofd van de Pretoriaanse Garde, wil een getuigenis uitspreken tegen Justus Gallius, de man die direct onder mij de leiding heeft over de Pretoriaanse Garde.....In het uur, waarop keizer Nero zijn hulp het meest nodig had, ontbrak Justus Gallius op zijn post. Hij had leiding moeten geven aan de Pretoriaanse Garde, maar hij was er niet om dat te doen. Waar was hij? Tijdens de avond van de brand werd Justus Gallius gezien in het brandende Rome.... Welke andere reden kon Justus Gallius hebben om zijn keizer te verlaten, dan te helpen bij het in brand steken van de stad?.... Wij allen weten, dat Justus Gallius is gezien onder de toehoorders van Simon Petrus, de leider van deze christenen.... (met verheven stem) Hij is een christen en schuldig aan de brand van Romel! (Doodse stilte, Tigellenus gaat terug naar zijn plaats)

(De prefect staat op, gaat van het podium af en spreekt de zaal toe. Eerst persoonlijk, menselijk)

(licht voortoneel, als het nodig is)

Ik weet wat de christenen denken,.... ik weet wat de christenen doen.... Ik weet, dat de getuigenissen die ik hoorde, slechts een deel van de waarheid bevatten....Mijn geliefde vrouw, Petronella, en mijn schoonmoeder, vrouwe Gallia,....ook zij zijn schuldig als ik hier uitspreek, dat de christenen schuldig zijn.... Maar zij zijn veilig. Zij worden beschermd door hun echtgenoten, die hoog in aanzien staan en veel macht hebben...

(Hij gaat rechtop staan. Zijn stemming verandert. Hij spreekt krachtig, onpersoonlijk:)

Ik ben aangesteld om recht te spreken uit naam van de keizer. Ik ben een dienaar van de keizer!!

(licht voortoneel uit)

(Hij gaat het podium weer op, loopt naar zijn rechterszetel en spreekt het vonnis uit)

De getuigenissen zijn eenduidig. Er is geen twijfel mogelijk.... Christen zijn betekent de wereld willen veranderen.... Christen zijn betekent revolutionair zijn.... Christen zijn betekent streven naar de vestiging van een nieuw koninkrijk..... Het doel van de christenen is de vernietiging van het Romeinse Rijk!... Dat is verraad aan de keizer!.. Dat is verraad aan Rome.... De straf voor verraad is de dood!..... De straf voor christenzijn is dus: de dood!... Hierbij spreek ik de doodstraf uit over alle christenen!!.....

De rechtszaak is hierbij gesloten.

(Gordijn dicht)

(licht uit)

SCENE 29

toneel: kamer Diomedes

blz. 144

spelers: Verteller, Gretorix, Diomedes, Melas, Pallius

(licht verteller)

Verteller: Zo werd het vonnis uitgesproken over Justus Gallius en alle andere Christenen. Keizer Nero was heel tevreden over deze uitspraak. En het volk van Rome was ook tevreden: zij hadden nu een schuldige op wie ze hun boosheid en ontevredenheid konden uiten.

Het vonnis over de Christenen werd voltrokken tijdens een van de grote feesten, die keizer Nero liet organiseren.

(Gretorix komt de kamer van Diomedes binnen. Hij is vol verdriet. Hij loopt naar het bed van Diomedes en valt op zijn knieën met het hoofd in de dekens)

(licht kamer Diomedes)

Gretorix: O, Diomedes,..... oooo, Diomedes.....

Diomedes: Pallius. Melas. Wat is er met hem?

Pallius: Mijn jonge meester, neem het hem niet kwalijk.... Hij wilde niet dat u het wist.... Hij is vanavond naar het Circus Vaticanus gegaan.... Daar zouden alle christenen worden terechtgesteld tijdens een groot feest van keizer Nero.....

Melas: Hij hoopte zijn meester te zien... Hij hoopte nog een keer met hem te spreken....

Gretorix: (richt zich op) Ik heb hem gezien..... Ik heb hem gezien..... O, Diomedes, ik moet het u vertellen.... Ik kan het niet, maar ik moet.... Ik moet het iemand vertellen....

Ze namen honderden christenen en overgoten ze met pek.... Toen werden ze aan palen gebonden, langs de lanen van de Vaticanusheuvel... Het waren er honderden... En toen..... Toen het donker werd..... Toen staken ze hen in brand.....

Fakkels om het feest van keizer Nero te verlichten.....

(Hij legt zijn hoofd weer in de dekens, huilend. Hij richt zich weer op)

Sommigen gilden en schreeuwden.... maar er waren er ook bij die begonnen te zingen.

Diomedes: En heer Justus? Heb je hem gesproken?

Gretorix: Ja, ik heb hem gesproken toen er nog tijd was..... Hij was vredig en hij was bereid om te sterven. Hij geloofde dat de prijs voor het koninkrijk Gods niet te hoog was..... Ik moest jou groeten, Diomedes.....

En toen staken ze ook hem in brand.... *(Hij legt zijn hoofd weer in de dekens, Melas gaat naar hem toe en legt een arm om hem heen)*

Toen kwam keizer Nero. Hij reed over de weg met de vlamme fakkels. Hij stond daar in zijn wagen, lachend, als een Apollo gekleed. Er reden meisjes in wagens voor hem uit, die bloemen op zijn pad strooiden.....

Hij is waanzinnig, Diomedes. Hij is werkelijk waanzinnig..... Zelfs dieren doden niet op zo'n manier... Hij is erger dan een beest..... (stilte)...

Diomedes: Heb je nog wat gehoord over Demetrius?

Gretorix: Nee.... Er is over hem geen nieuws....

Pallius: En Simon Petrus?

Gretorix: Ook over hem heb ik niets gehoord.... Maar ik heb niemand gesproken van de Christenen.... Het is beter, dat we elkaar zo min mogelijk spreken....

(licht uit)

SCENE 30

toneel: buiten (zijtoneel)

blz. 158

spelers: verteller, Gretorix, Opzichter huize Pudens

ketting met visje

(licht verteller)

verteller: Het was twee jaar geleden, dat Rome in lichterlaaie had gestaan. De godsdienst van de Christenen was verboden. Het op grote schaal doden van de Christenen was voorbij, maar af en toe werd een feest van Nero opgeluisterd door de marteldood van gevangen Christenen. Nog steeds was Simon Petrus niet gevonden.....

Op een warme zomermorgen kwam Gretorix terug van een boodschap die hij voor Diomedes had moeten doen. Hij wilde via de slaveningang de villa binnengaan, toen hij werd aangesproken vanuit de bosjes.

(licht verteller uit, licht zijtoneel)

Opzichter: : (indringend fluisterend) Gretorix!.... Gretorix!

Gretorix: (kijkend in de richting van de struiken) Wie roept mij?

Opzichter: (komt uit de struiken): Vluc jongen,.. kom hier. We hebben geen tijd te verliezen. *(Ze gaan opzij staan)*

Het is een geluk dat ik je zo snel heb gevonden. Herken je mij nog?.. Ik ben de opzichter van het huis van Pudens.

Gretorix: O ja,.. ik zie het.

Opzichter: Goed, dan zul je me vertrouwen. Ik heb een boodschap voor je van vrouwe Pomponia. Om te bewijzen, dat je me kunt vertrouwen gaf ze me dit mee *(hij geeft Gretorix een ketting met visje in zijn hand)*.

Gretorix: Dit is het hangertje van vrouwe Pomponia.... Hoe is het met haar?

Opzichter: Met haar gaat het goed, jongen. Maar ze heeft jouw hulp nodig. Jij moet voor haar een boodschap overbrengen. De jonge vrouwe Petronella is doodziek en vrouwe Pomponia wil dat jij naar Simon Petrus gaat om hem te vragen naar de stad te komen. Alleen hij kan vrouwe Petronella genezen.

Gretorix: (verbaasd) Wil ze mij sturen? Naar Simon Petrus?

Opzichter: Vrouwe Pomponia vertrouwt je. Er zijn vele redenen waarom ze jou heeft uitgekozen hiervoor. Maar er is nu geen tijd om die op te noemen. Ze vertrouwt jou deze opdracht toe. Is dat niet voldoende?

Gretorix: Ja. Dat is voldoende. Zeg mij,.. wat moet ik doen?

Opzichter: Ga naar de Via Appia en volg de weg ongeveer een half uur. Je

komt dan bij een plaats waar de heuvels elkaar boven de weg dicht naderen. Er groeit daar een grote moerbijboom in de rots. Als je zeker weet, dat er niemand in de buurt is, til dan de takken van de moerbijboom op. Je zult er een opening onder vinden. Ga naar binnen en je zult Petrus vinden. Geef de boodschap aan niemand anders. Alleen aan Simon Petrus. Vertel hem wie hem nodig heeft.... En denk er aan... aan niemand anders.

Gretorix: Goed, ik ga! (*Gretorix draait zich om om te gaan*)

Opzichter: Wacht, jongen, kalm! Niet te haastig. Daarmee breng je jezelf en anderen in gevaar. Ik ben nog niet klaar... Als je Simon Petrus niet vindt in de heuvels, moet je de weg iets verder volgen. Daar staat een huis, Ad Catacombas wordt het genoemd. De opzichter van het huis zal je binnenlaten als je hem het visje laat zien. Daar zul je Petrus vinden als hij niet in de heuvels is... Wees waakzaam en kijk goed uit. Even voorbij het huis staat een groot politiekantoor.

Gretorix: Een politiekantoor?

Opzichter: Ja, jongen. Simon Petrus wordt nu al jaren gezocht, en hij bevindt zich op nog geen steenworp afstand van een politiekantoor...

Gretorix: Ik zal eerst mijn meester vertellen dat ik deze opdracht heb, dan...

Opzichter: Je meester hoeft hiervan niets te weten.

Gretorix: Hij is te vertrouwen... (bedenkt zich) Maar misschien hebt u gelijk. Ik kan het hem beter niet vertellen. Hij zou zich de hele dag maar ongerust maken. En als ik te laat terug ben.... dan moet ik de zweepslagen van Mancus maar voor lief nemen....

Opzichter: Je bent een moedige knaap. Ik begrijp waarom Vrouwe Pomponia deze opdracht aan jou heeft gegeven. Ga nu mijn zoon. God zij met je!
(*De opzichter gaat snel af. Gretorix ook af naar de andere kant.*)
(*licht uit*)

(licht verteller)

Verteller: De zon stond hoog aan de hemel, toen Gretorix op het punt kwam waar de heuvels elkaar leken te raken boven de weg. Hij vond de ingang van de grotten, maar in de grotten vond hij Simon Petrus niet. Toen volgde hij de weg verder en kwam aan huize Ad Catacombas....

(licht verteller uit, licht op deur)

Gretorix: *(Klopt op de deur, wacht... Er wordt opengedaan)* Wilt u mij binnenlaten. Ik heb een boodschap van vrouwe Pomponia.

Deurwachter: Vrouwe Pomponia? Die ken ik niet! Maak dat je wegkomt!

Gretorix: Maar ik heb een belangrijke boodschap!

Deurwachter: Dat zal wel! Weg jij, of ik laat de honden op je los!

Gretorix: Wacht nou,... Kijk! Ik heb hier een teken. Dan zult u mij geloven!

(Gretorix laat de man het visje zien aan de ketting)

Deurwachter: *(Eerst argwanend. Neemt het visje in zijn handen. Dan verandert zijn stemming)* Had dat dan meteen gezegd, jongen. Kom vlug binnen. *(Gretorix stapt naar binnen, de deurwachter sluit de deur snel)*

(Licht voortoneel)

Deurwachter: Waar kom je voor?

Gretorix: Ik wil de opzichter spreken. Ik heb een boodschap van vrouwe Pomponia. Maar die wil ik aan niemand anders overbrengen.

Deurwachter: Goed... Blijf hier wachten, dan haal ik hem voor je.

(Deurwachter af. Gretorix blijft achter. Dan komt de opzichter op).

Opzichter: Jij hebt een boodschap van vrouwe Pomponia?

Gretorix: Ja.

Opzichter: En hoe kan ik zeker weten, dat je te vertrouwen bent.

Gretorix: Kijk,... dit is van vrouwe Pomponia. Ze heeft het mij gegeven om u te laten zien.

Opzichter: *(neemt het visje in zijn handen)* Ja.... dit is de ketting van vrouwe Pomponia. Vertel me maar, waarvoor je bent gekomen.

Gretorix: Ik heb beloofd de boodschap alleen door te geven aan Simon Petrus zelf.

Opzichter: Ik kan de boodschap niet overbrengen?

Gretorix: Nee, er is mij gezegd dat ik het zelf moest doen. Als u het Petrus vraagt zal hij het zeker goed vinden.

Opzichter: Goed... Ik zal je naar Simon Petrus brengen. Hij is in de tuin.... Maar, mijn jongen, als je slecht nieuws hebt, wees dan voorzichtig. Simon Petrus is oud geworden. En hij is ziek.... Overval hem niet met de ruwe woorden van de jeugd.... Kom, volg mij.. *(Ze gaan de coulissen in)*

(licht uit, licht verteller)

Verteller: Gretorix werd bij Simon Petrus gebracht. Daar zat Simon Petrus; de rots. Maar het was een oude, zieke, grijze man. Simon Petrus zat daar, met gesloten ogen. Zijn gezicht was bleek. Gretorix durfde hem haast niet te vertellen, waarvoor hij gekomen was. Hij moest Simon Petrus wegrukken uit deze veilige schuilplaats..... Maar Gretorix sprak en Simon Petrus luisterde en bedankte hem.... Daarna gingen ze samen op weg naar Rome.

Verteller: Het was laat in de avond toen Gretorix terugkeerde naar de Villa Verius. Diomedes was wakker en wachtte op hem.

(Gretorix komt op)

(licht verteller uit, licht aan kamer Diomedes)

Diomedes: (beetje boos) Gretorix, waar ben je geweest?... (hij ziet dat Gretorix aangedaan is) Gretorix... Wat is er?

Gretorix *(gaat naast Diomedes op een stoel zitten)*: Simon Petrus is gevangen genomen!

Diomedes: Simon Petrus gevangen genomen?... Gretorix, vertel... wat is er gebeurd?...

Gretorix : Vanmorgen werd ik aangesproken door de opzichter van Pudens. Hij vroeg me een boodschap te brengen aan Simon Petrus.

Diomedes: Aan Simon Petrus?..

Melas: Ben je bij Simon Petrus geweest?

Gretorix: Ja,... ik ben bij Simon Petrus geweest. Ik heb hem de opdracht gebracht. Ik moest hem vragen, of hij naar Rome wilde komen om vrouwe Petronella te genezen. En Simon Petrus is gekomen.....

Pallius: En ze hebben Simon Petrus op weg naar vrouwe Petronella gevangen genomen?

Gretorix: Nee,... nee,... het is anders gegaan.... Simon Petrus is volkomen veilig in het huis van vrouwe Pomponia aangekomen. Daar was de zieke Petronella, bij haar moeder.....(stilte)... Maar Simon Petrus wilde haar niet genezen.....

Diomedes: Wat zeg je?.. Wilde Simon Petrus vrouwe Petronella niet genezen?

Pallius: En ze is nog wel zijn oogappel...

Gretorix: Ja,.. ik weet het. Zij is zijn kleine Petronella. Hij heeft haar gedoopt..... Ik weet zeker, dat hij haar graag zou hebben genezen,..... maar hij deed het niet... (stilte)... Hij zei, dat het haar tijd was om naar de Vader te gaan. Hij mocht niet tussenbeide komen..... (stilte).... Toen gaf hij haar de zegen..... En niet lang daarna stierf vrouwe Petronella..... (stilte)..... Simon Petrus heeft daarna direct de stad verlaten.

Melas: En je zei, dat hij is gevangen genomen?

Gretorix: Ja,.... Simon Petrus is gevangen genomen..... Ik zal je vertellen, wat ik heb gehoord.... Simon Petrus heeft de stad veilig verlaten. Ze zeggen, dat Simon Petrus op weg naar zijn schuilplaats een visioen heeft gehad. Hij zag een helder licht. In dat licht kwam zijn Meester, Jezus van Nazareth, op de weg naar hem toe. En Petrus vroeg Hem: Waar gaat gij heen, Heer? En Jezus antwoordde hem: Ik ga naar Rome om opnieuw gekruisigd te worden. En toen begreep Petrus dat het kruis ditmaal voor hem bestemd was..... Dit keer verloochende hij zijn Meester niet. Simon Petrus keerde om en ging terug naar de stad..... In het centrum van de stad begon hij te preken en hij vertelde de mensen wat hem overkomen was. Hij werd al snel gevangen genomen door de politie. Ze hebben hem in een kerker geworpen onder de straten van Rome. Heel de stad spreekt er over.... (stilte).... Simon Petrus zal worden gekruisigd.

(licht kamer Diomedes uit, licht verteller aan)

Verteller: Gretorix zweeg. Ook de anderen zwegen. De bovenramen stonden open vanwege de warmte. Daarbuiten verbleekten de sterren in de lichter wordende hemel. Op een kleine boerderij even buiten de stad kraaide een haan, die de nieuwe dag aankondigde.

(Gretorix af)

(licht uit)

SCENE 33

toneel: kamer Diomedes

blz. 170

spelers: verteller, Gretorix, Diomedes, Melas

(Gretorix komt binnen)

(licht kamer Diomedes)

Diomedes: En?...Wanneer?.... Wanneer gaat het gebeuren?

Gretorix: Morgen.... Bij het aanbreken van de dag... In het circus Vaticanus.

Diomedes: (voor zich uit) Morgen.... Morgen zal hij sterven,.... aan het kruis,.. zoals zijn Meester.....(voor zich uit) En dan is alle hoop weg..... Ik zal nooit meer lopen.....

(licht Diomedes uit, licht verteller)

Verteller: Voor Diomedes betekende dit het einde. Hij had gehoopt, dat er een moment zou komen, dat Simon Petrus hem zou kunnen genezen. Hij wist zeker, dat zijn geloof hem nu niet in de steek zou laten. Maar morgen zou Simon Petrus sterven....De muren van zijn kamer en zijn vaders huis sloten zich om hem als een donkere en verschrikkelijke gevangenis.

Het was een lange dag... een dag van zwijgen...

(De lamp wordt ontstoken door Melas. Diomedes in bed, Gretorix naast Diomedes, Melas aan het voeteneind)

Licht kamer Diomedes - het is avond; blauw)

Gretorix (tot Melas): Ik heb hem twee keer zoveel gegeven van het rustgevende drankje dat Xania me vroeg hem te geven als hij erg onrustig was.... Hij zal nu wel slapen tot morgenvroeg... En dan zijn wij waarschijnlijk wel weer terug....

Melas: Kunnen we hem wel alleen laten? Je weet dat het niet mag!

Gretorix: Hij wordt niet wakker. En er is niemand die vannacht hier binnenkomt.... Hij zal hier rustig liggen slapen... terwijl iedere christen in Rome waakt en bidt. Het is voor hem beter dat hij slaapt... Is Pallius klaar om te gaan?

Melas: Hij wacht buiten.

Gretorix: Goed.. Dan gaan we.

(Gretorix draait de olielamp laag)

(Gretorix en Melas verlaten de kamer van Diomedes)

(licht zachter, niet uit)

(De kamer van Diomedes is zwak verlicht. Wat de verteller vertelt doet Diomedes. Op de achtergrond klinkt heel zacht muziek; het rustige deel gespeeld door bijvoorbeeld piano, gitaar en viool. Maar wel heel zacht. Tot aan het eind speelt de muziek door.)
(licht verteller)

Verteller: Het was donker toen Diomedes uit een zware slaap ontwaakte.

Diomedes: (eerst zacht roepend, daarna harder, paniekerig) Gretorix...

Gretorix!..... (het blijft stil)..... Pallius?..... Pallius!!..... Melas?....

Melas!!.....(stilte, geen antwoord)

Verteller: Een ijskoude angst maakte zich van Diomedes meester. Hij was alleen!! Ze hadden hem alleen gelaten en dat was ten strengste verboden!! Het kon hun dood betekenen.

Hij opende zijn mond om te gaan gillen. Maar toen herinnerde hij het zich. Dit was de nacht waarin Simon Petrus moest sterven. Daarom waren zij er niet. Als hij nu zou schreeuwen, zou het hun dood betekenen..... (stilte)

Zijn angst verdween. Er kwam verdriet voor in de plaats. Verdriet omdat Simon Petrus moest sterven. Verdriet omdat hij nooit meer zou lopen..... (stilte)...

Zijn geloof was nu groot genoeg, dat wist hij zeker. Hij wist nu wat geloof betekende... waartoe de kracht van het geloof in staat was. Toen was zijn geloof nog zo klein geweest... (stilte)

Hij herinnerde zich het verhaal van de centurio. Heer, had hij gezegd, ik ben niet waardig dat gij mijn huis binnentreedt. Spreek slechts een woord en mijn knecht zal zijn genezen. Dát was geloof.... Nu was zijn geloof groot genoeg, maar het was te laat..... (stilte).....

Diomedes: Heer?.... (stilte)....O, Heer,... ik ben niet waardig.... (hij valt weer in slaap)

Verteller: Het slaapmiddel kreeg weer macht over hem en zijn woorden bleven hangen in de stilte, terwijl hij in slaap viel..... (stilte)

Het regende toen Diomedes weer wakker werd. Het eerste vage licht van de ochtend vertoonde zich achter de ramen. Hij wist onmiddellijk welke dag het was en wat er in deze ochtend zou gebeuren. Diomedes hield zijn adem in om geen kreet van verdriet te slaken. Tranen sprongen in zijn ogen.... Hij drukte zijn handen tegen zijn ogen....

(Diomedes doet alles wat er door de verteller wordt gezegd)

Plotseling beseft hij wat er gebeurd was. Hij bleef doodstil liggen. Toen strekte hij langzaam zijn vingers. Hij zwaaide met zijn armen, gooide de dekens van zich af en stapte van zijn bed. Daar stond hij. Hij kon weer lopen! Hij kon zich bewegen!

(pauze)

Vrouw Gallia zorgde er voor, dat er altijd kleren voor Diomedes klaar lagen. Wie wist wanneer de goden haar offers zouden beantwoorden? Diomedes pakte uit een kast de kleren die klaar lagen en trok ze aan.

Het was nog heel stil in Huize Verius. Iedereen sliep. Diomedes verliet zijn kamer. Hij ging op zoek... op zoek naar Gretorix. Hij had een idee waar hij Gretorix zou kunnen vinden. Demetrius had hem eens verteld, waar hij woonde. "Ik woon op de vijfde verdieping van een huurhuis naast het Circus Vaticanus. Het is de bovenste verdieping. Ik heb een gratis plaats voor het Circus van Nero, als ik dat wens.".....

Daar zou hij vast Gretorix en de anderen vinden..... (pauze).....

(licht kamer Diomedes uit)

Het was een moeilijke tocht voor Diomedes. Hij kende de weg, maar er was veel veranderd in Rome. Het was nog schemerig toen hij bij de hoge, gesloten poorten van het Circus Vaticanus aankwam. Hij hoorde luide kreten en gejuich van achter de muren. Wankelend liep hij zoekend verder en telde de verdiepingen van de huurhuizen. De tranen stonden op het gezicht van Diomedes. Het geschreeuw in het Circus werd tot een gejoel en gegil. Misschien werd daar achter die muur nu wel Simon Petrus aan het kruis geslagen.... Hij moest verder, een huurhuis zoeken met vijf verdiepingen.

(licht op de deur, zwak)

Hij vond het huurhuis, strompelde door de gang, beklom de trappen en met zijn laatste krachten bonsde hij op de deur.

SCENE 35

toneel: kamer Demetrius

blz. 175

spelers: Verteller, Diomedes, Gretorix, Vrouwen Pomponia, Demetrius, Melas, Pallius, Christenen

(Gordijn gaat open. Weinig licht op het podium, waar Gretorix, Pallius, Melas, Demetrius, vrouwe Pomponia en andere christenen staan. Ze kijken door een raam naar beneden, waar het Circus Vaticanus is)

(licht middentoneel zwak (blauw), licht verteller is nog aan)

Verteller: Het was Pallius die de deur opende. Gretorix begroette zijn vriend in stilte. Zij maakten plaats voor Diomedes bij het raam. Daar zag Diomedes het kruis... het kruis met daaraan Simon Petrus.... Diomedes staarde naar de grote gestalte die met het hoofd omlaag was gekruisigd. Het witte haar hing omlaag..... Simon Petrus had zijn rechter gezegd, dat hij niet waardig was op dezelfde wijze te worden gekruisigd als zijn Meester. Zijn verzoek was toegestaan en daarom was hij ondersteboven gekruisigd.

Diomedes: (voor zich uit) Ditmaal heeft Simon Petrus zijn Meester niet verloochend.

Verteller: In de hoge, kale kamer van Demetrius knielde de kleine groep christenen. Zij baden voor Simon Petrus, die voor hen allen stierf aan het kruis..... Hij stierf zoals vele jaren daarvoor zijn Meester was gestorven..... (stilte).....

(De christenen staan op. Vrouwe Pomponia neemt het woord.)

Vrouwe Pomponia: Herinner u, mijn kinderen,... herinner u, wat zijn meester heeft gezegd over Simon Petrus... Op deze Rots zal ik mijn gemeente bouwen..... Het geloof zal voortleven..... Simon Petrus is gestorven, maar het geloof leeft voort.....Nu moeten wij gaan... Wij zijn met velen en dat is verboden. Als ze ons hier vinden, betekent het onze dood.... Er is vandaag al genoeg gedood..... Wij zullen allemaal onze weg in de wereld vinden.... In Zijn naam zullen we proberen het goede te doen.....Ga voorzichtig weg, twee tegelijk. Ga jij eerst, Gretorix,.. samen met Diomedes..... (tot Diomedes) Wees goed mijn zoon,.. wees goed....*(Gretorix en Diomedes gaan af, Gretorix ondersteunt Diomedes, door de zaal naar achter. De anderen blijven op het podium staan en kijken hen na)*

verteller: De volle betekenis van zijn genezing drong nu pas echt tot Diomedes door. Ze liepen door de straten van Rome. Diomedes schudde zijn hoofd in het gouden licht van de opkomende zon.... Ze gingen langs de Tiber waar Simon Petrus

zo vaak had gepredikt... Ze zagen in de verte de glanzende, marmere muren van het Gouden Huis van keizer Nero.....
Diomedes liep naar huis,..... hij wandelde op eigen benen naar huis en ging door de grote poort naar binnen, samen met zijn vriend Gretaix.
(Het gordijn blijft open)
(De kinderen gaan van het podium af en spelen samen nog 2 keer het rustige deel; eerst met alle stemmen, daarna alleen met melodiestrijk 1.)

(EINDE)

RUSTIGE DEEL

Melodiestemmen 1, 2 en 3

STEM 1

Musical notation for Stem 1, measures 1-24. The piece is in 3/4 time. The melody consists of quarter and eighth notes. Chords are indicated below the staff.

Measure	Chord
1.	Am
2.	
3.	G
4.	
5.	F
6.	
7.	E
8.	
9.	F
10.	
11.	G
12.	
13.	Dm
14.	
15.	E
16.	
17.	Dm
18.	
19.	C
20.	
21.	Dm
22.	
23.	E
24.	

STEM 2

Musical notation for Stem 2, measures 1-24. The piece is in 3/4 time. The melody consists of quarter and eighth notes. Chords are indicated below the staff.

Measure	Chord
1.	Am
2.	Am
3.	G
4.	G
5.	F
6.	F
7.	F
8.	F
9.	F
10.	F
11.	G
12.	G
13.	Dm
14.	Dm
15.	E
16.	E
17.	E
18.	Dm
19.	Dm
20.	C
21.	C
22.	Dm
23.	Dm
24.	E
25.	E

STEM 3

Musical notation for Stem 3, measures 1-24. The piece is in 3/4 time. The melody consists of quarter and eighth notes. Chords are indicated below the staff.

Measure	Chord
1.	Am
2.	Am
3.	G
4.	G
5.	F
6.	F
7.	E
8.	E
9.	E
10.	F
11.	G
12.	G
13.	Dm
14.	Dm
15.	E
16.	E
17.	E
18.	Dm
19.	Dm
20.	C
21.	C
22.	Dm
23.	Dm
24.	E
25.	E

Begeleidende stemmen rustige deel

A

1.

2.

*

B

C

1.

2.

*

D

1.

2.

*

PIANO PARTY SNELLE DEEL

1.

Handwritten musical notation for system 1, measures 1-4. The piece is in 3/4 time with a key signature of one sharp (F#). The melody is written in the treble clef, and the bass line is in the bass clef. The bass line includes chord symbols: E, E, Am, Am. There are also two empty staves on the right side of the system.

2.

Handwritten musical notation for system 2, measures 1-4. The melody is in the treble clef, and the bass line is in the bass clef. The bass line includes chord symbols: E, E, Am, Am.

Handwritten musical notation for system 3, measures 1-4. The melody is in the treble clef, and the bass line is in the bass clef. The bass line includes chord symbols: E, E, Am, Am.

Handwritten musical notation for system 4, measures 1-4. The melody is in the treble clef, and the bass line is in the bass clef. The bass line includes chord symbols: E, E, Am, Am. There are two empty staves on the right side of the system.

snelle deel MELODIEPARTY 1

Handwritten musical notation for 'snelle deel MELODIEPARTY 1'. It consists of three staves in treble clef, 3/4 time signature, and one sharp (F#). The melody is written in a simple, rhythmic style with quarter and eighth notes. The first staff starts on G4 and moves up stepwise to D5. The second staff continues the melody with some chromaticism. The third staff concludes the piece with a double bar line and a fermata.

snelle deel MELODIEPARTY 2

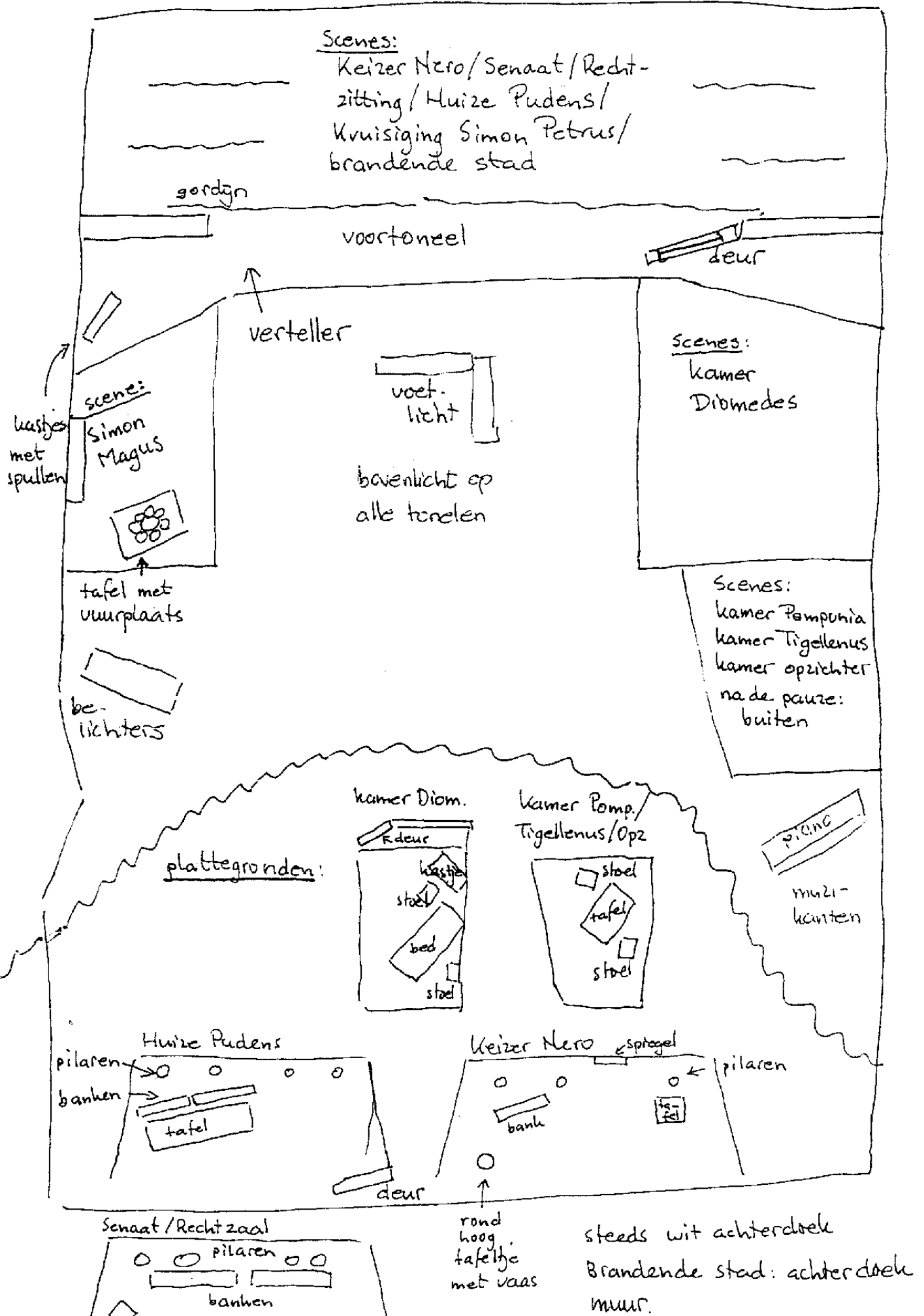
Handwritten musical notation for 'snelle deel MELODIEPARTY 2'. It consists of one staff in treble clef, 3/4 time signature, and one sharp (F#). The melody is written in a simple, rhythmic style with quarter and eighth notes. The first staff starts on G4 and moves up stepwise to D5. The piece concludes with a double bar line and a fermata.

Begeleiding SNELLE DEEL

Handwritten musical notation for 'Begeleiding SNELLE DEEL'. It consists of three numbered staves in treble clef, 3/4 time signature, and one sharp (F#). Each staff contains a simple accompaniment pattern of quarter notes. The first staff starts on G4 and moves up stepwise to D5. The second staff continues the melody with some chromaticism. The third staff concludes the piece with a double bar line and a fermata.

De situatie in Emmer

TONEEL / DECOR / LICHT

Achterdoeken zijn oude gordijnen, die aan een lange rail hangen. Ze kunnen zo heel snel worden verwisseld. Ook de pilaren (zuilen) hangen aan rails. Ze kunnen heel makkelijk worden verschoven. De pilaren zijn gemaakt van banen wit stof (oude gordijnen). Boven en onder een houten schijf (\varnothing 30 cm).

De aankleding voor de kamers hebben we geleend bij "Het Goed", winkel voor tweedehands artikelen. We hebben afspraken gemaakt met hen en kunnen voor alle toneelstukken spullen lenen.

Ik heb dit keer geleend:

- bed
- 4 stoelen
- tafel
- kleine tafel
- 2 kastjes
- kleine staande tafel

Voor keizerszetel hebben we gebruikt de troon van het driekoningenspel.

De deur werd gebruikt:

- als toegangsdeur kamer Diomedes
- als toegangsdeur huize Pudens
- als toegangsdeur huize Ad Catacombas

Het Romeinse rijk, ca. 100 v.Chr.–25 n.Chr.

dame
rond 100 v.Chr.

dame
rond 100 v.Chr.

reiziger
rond 50 v.Chr.

dame
rond 50 v.Chr.

adellijke dame
rond 25 n.Chr.

senator
rond 25 n.Chr.

reiziger
rond 25 n.Chr.

dame
rond 25 n.Chr.

Het Romeinse rijk, ca. 50-200

*adellijke dame
rond 50-150*

*adellijke dame
rond 50-150*

*vrouw van senator
rond 150-200*

*man van koninklijke
bloede rond 200*

*soldaat
rond 150*

*wachter
rond 138*

*centurion
rond 150*

*priester
rond 150-200*

PAASSTUK IN DE VRIJE SCHOOL MICHAEL

Op dinsdagavond 18 en woensdagavond 19 april spelen de leerlingen van klas 6 en 7 van de Vrije School Michaël uit Emmen het toneelstuk 'Gretorix en Diomedes'. De opvoeringen vinden plaats in de Grote Zaal van de Vrije School Michaël aan de Prinsenlaan 80 te Emmen. Aanvang is op beide avonden 19.30 uur. Duur van de voorstelling is - inclusief pauze - ongeveer 2 uur. De entree is vrij. Er wordt een vrijwillige bijdrage gevraagd na afloop.

Het toneelstuk handelt over de belevenissen van Gretorix, een slaaf uit Brittanië, en Diomedes, de verlamde zoon van een Romeins senator. Gretorix komt in contact met de Christenen. Hij probeert er voor te zorgen dat zijn vriend door Simon Petrus genezen kan worden.

Het verhaal speelt in Rome in de tijd dat keizer Nero de macht had en Simon Petrus leiding gaf aan de Christenen in Rome. De strijd voor hun geloof, hun vervolgingen, de vreselijke brand in Rome, de uitspattingen van keizer Nero en de dood van Simon Petrus spelen een belangrijke rol in het stuk.

Het stuk 'Gretorix en Diomedes' is geschreven voor de paastijd. Daarom wordt het opgevoerd in de lijdensweek. De thema's, die in het stuk aan de orde komen zijn o.a. dood en opstanding, goed en kwaad, naastenliefde en egoïsme. We zien de mens in allerlei verschijningen: de mens als een dienend, invoelend en liefhebbend wezen en de mens als een wezen dat zijn lagere driften volgt en alleen aan zichzelf denkt; een wezen dat lager is dan een dier.

De voorstelling zal worden begeleid met muziek, door de leerlingen gespeeld. De decors en de kleding zijn door leerlingen en ouders verzorgd. Het geheel staat onder leiding van John Eijkelkamp. Hij werkte een jeugdboek om tot dit toneelstuk en voert de regie.

Het toneelstuk is door de inhoud en de lengte minder geschikt voor kinderen jonger dan ongeveer 9 jaar.